

DRUŽINSKI TEDNIK

Demokracije prišepajo zme-
rom dve leti za diktaturami.

Stanley Baldwin

bivši predsednik britanske vlade,
naslednik Macdonalda
in prednik Chamberlaina

Leto XI.

Ljubljana, 7. decembra 1939.

Štev. 49 (529)

»DRUŽINSKI TEDNIK«

zhaja ob četrtkih. Uredništvo in
uprava v Ljubljani, Miklošičeva cesta
št. 14/III. Pošta predal št. 345. Telefon
št. 53-82. Račun poštne bran. v Ljubljani
št. 15.393. Rokopisov ne vračamo.
nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. Za
odgovor je treba priložiti za 3 dni znamk.

NAROČNINA

1/4 leta 20 din, 1/2 leta
40 din, vse leto 80 din.
V Italiji na leto 40 lir.
V Franciji 70 frankov.
V Ameriki 2 1/2 dolarja.
Drugod sorazmerno. — Na
ročnino je plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

V tekstnem delu: enostolpčna petlinna vr-
sta ali njen prostor (višina 3 mm in širina
55 mm) 7 din; v oglašnem delu 450 din.
V dvobarvnem tisku cene po dogovoru.
Zločice: beseda 2 din. Mali oglasi:
beseda 1 din. Oglasni davki prvotni in
ponovni. Pri večkratnem naročilu zmanjšani.

Danes:

Kako uničujejo mine

(Z zanimivimi slikami)

(Gl. str. 9)

Kaj pravijo v Ameriki

Svetovni tisk ugiba, kakšna bo re-
akcija na sovjetski napad na Finsko.
Dobri ameriški poznavalci angleške
politike napovedujejo, da bo Cham-
berlain na koncu koncev ostal zvest
svoji monarkovski politiki in da se bo
skušal z Nemci sporazumeti proti Ru-
som. Po njihovi sodbi računa s tem
tudi Rusija in zato si skuša zdaj po
receptu, ki se je Nemčiji tako dobro
obnesel, čim več nagrabiti, da bo
imela lažje stališče, ko se bo slika
obrnila.

Casnikarji, ki postavljajo gornjo
tezo, trde, da je najnovejši Halifaxov

Novi finski zunanji minister Tanner
ni mogel preprečiti vojne, čeprav velja
za Staljinovega osebnega prijatelja.

Baldwine, tiste Baldwine, ki so sami
priznali, da racajo dve leti za dikta-
turami. Toda zdaj, ko so se odločili
za vse, morajo pri tem tudi vztrajati.
Polovičarstvo je zanje katastrofa. In
kometiranje z Nemčijo, pravijo ame-
riški listi, je polovičarstvo.

Italijanska javnost

pravi nič ne prikriva svojih simpatij
do Fincev. V Rimu in drugih velikih
mestih so študentje priredili velike
manifestacije za Finsko in demonstra-
cije proti sovjetski Rusiji.

Poznavalci razmer trde, da v ita-
lijski zunanji politiki ni izključen
senzacionalen preobrat.

Nemško gospodarstvo

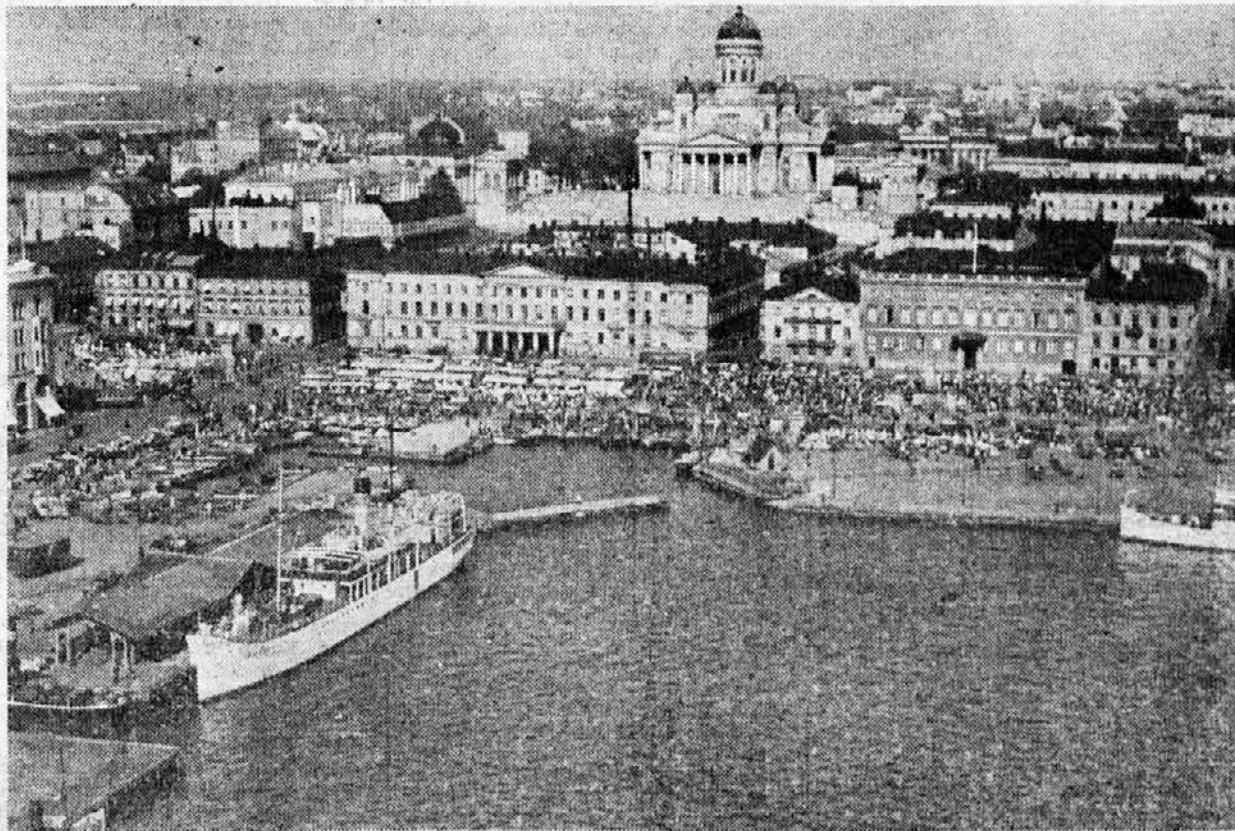
Popolo di Roma je napisal 24. no-
vembra:

Poostrena blokada zaveznikov bo
skoraj popolnoma zadržala nemški
izvoz po morju. Nemško gospodar-
stvo bo od tega zelo trpelo, ker ne
bo več dobilo dragocenih surovin, ki
si jih je doslej kupovalo z devizami,
dobljenimi z izvozno trgovino.

Anglija kupuje v Jugoslaviji

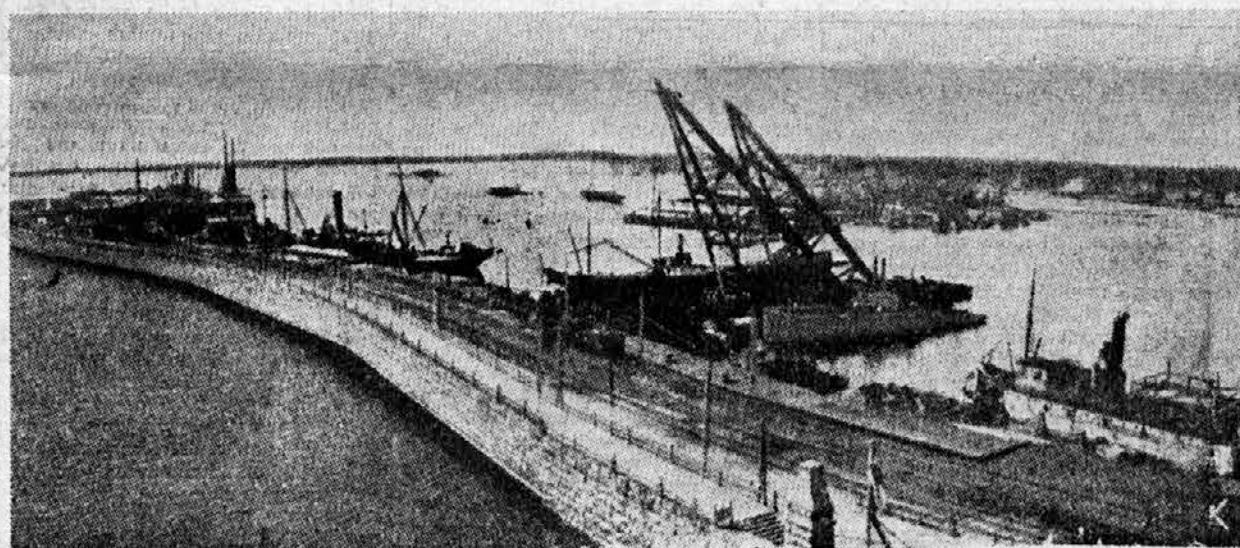
Zadnje dni je Velika Britanija ku-
pila pri nas blaga za 32 milijonov
dinarjev in ga plačala s funti. V go-
spodarskih krogih govore, da je to
še začetek živahnije trgovine med
Anglijo in Jugoslavijo.

Podobno bo oživila tudi naša tr-
govina s Francijo. V ta namen se je
pripeljala v Beograd posebna fran-
coska komisija.

Pogled na finsko prestolnico Helsinki
(nekdanji Helsingfors). Mesto so Rusi
že nekajkrat bombardirali.

Iz tehničnih vzrokov smo danes
izpustili Observerjev zunanje-politični
pregled. — Uredništvo.

govor najboljšje potrdilo, da Anglija
res kometira z Nemčijo. Toda Ameri-
ka hkratu stvari: če bo London to pot
nasledel, ne bo več izhoda iz kata-
strofe. Zakaj, v Londonu morajo ve-
dети, da Hitlerju ne gre za polovičar-
stvo, ampak za vse. In »vse« pomeni
pri njem: konec britanskega imperija.

Iz sedanje vojne, pravijo v Ameri-
ki, ni več izhoda. V tej vojni gre na
obe strani za vse. Tragika sveta je,
pravijo Američani, da je demokrat-
ska Evropa imela zadnja leta same

Churchilla

nekateri Angleži silovito napadajo
zaradi izgub na morju. Posebno vneti
so tisti, ki so poprej na ves glas sim-
patizirali z onimi, zaradi obzirnosti
do katerih je baje Chamberlain Chur-
chilla zmerom odklanjal. (Oprostite,
stavek smo morali zveržiti.)

Zadnje dni doživlja angleška vojna
mornarica hude izgube. Churchillovi
nasprotniki zvrčajo krivdo na mor-
nariškega ministra

V znamenju časa

United Press poroča:

Kako temeljita bo preselitev balti-
ških Nemcev, kaže že okoliščina, da
bodo celo paciente neke nemške
umobolnice prepeljali v Nemčijo.

K rusko-finski vojni. Zemljevid na-
zorno kaže, kako blizu nekdanje pre-
stolnice poteka finska meja.

Pristanišče v Hangöju, na južnem
koncu Finske, kjer so Rusi hoteli do-
biti oporišče za svojo mornarico. —
Na desni: Finski vrhovni poveljnik
maršal Mannerheim v pogovoru z voj-
nim ministrom Niukkanenom. —
Spodaj: Oddelek britanskih vojakov
koraka v utrjeno postojanko blizu bri-
tanske fronte na Francoskem.

Angleški kralj Jurij VI. je prišel na
Francosko čete inspiciirat.

Družinski tednik

„Ali vam je Miklavž kaj prinesel?“

Sodeč po nabito polnih trgovinah v soboto in v nedeljo, je moral letos Miklavž kar pridno nositi darila. Posebno pri sreči so mu bile trgovine s čevlji in blagom. Človek bi menil, da zdaj še v vsemogočih nebesih pri-manjkuje te robe. Tradicionalni Miklavžev semenj je bil letos prav do-bro založen. Dobil si vse, od konjice, ki v r. piska pa do modernega tri-cikla. Fantiči so pa še zmerom naj-bolj navdušeni za lesene konjice ali pa za lesene motorje, letošnjo Mi-klavževo novost.

V torek zvečer si med nativi dežja slutil v avtomobilu in nekaterih hišah obisk Miklavža in rožljanje parkljevskih verig. Nedvomno se je Miklavž najbolje odrezal v drami. Ze pri nedeljski popoldanski predstavi je prišel vabit otroke na Miklavže-vo gungje. Parklji so bili pa tako straho-viti, da bi se jih še odrasel človek ustrašil, če bi jih srečal na samem in proti večeru.

Poleg mene je sedelo dekletce, ho-dilo je menda v drugi razred. Ze leto dni je vedela, kdo so Miklavž in kdo parklji, pa se je parkljev še zmerom nekoliko bala. Ko je zaslišala rožljanje verig, se je nagnila k meni in me plaho vprašala:

„Oh, gospa, ali se lahko malo k vam stisnem, kadar bodo šli parklji mimo?“

V dnevniki smo brali bolj ali manj duhovite polemike, ali naj otro-ke še zmerom vlečemo z Miklavžem ali ne. Menda pa strah pred parklji ni tako hud, da bi odtehtal veselje do Miklavža. Če že odrasli nimamo nikakršnih iluzij, zakaj naj bi jih tudi otrokom jemali?

Blagor vsem tistim otrokom, ki so se v sredo zjutraj razveselili Miklav-ževih daril in ki še znajo nedolžno vprašati: „Ali ti je Miklavž kaj pri-nesel?“

Kronistka

Politični teden

Uredbo o popisovanju žita in moke je predpisal ministrski svet na predlog trgovinskega ministra. Uredba določa, da morajo vsa podjetja, ki se bavijo s trgovino žita in žitaric, voditi tako imenovano »žitno knjigo«. V to knjigo morajo vpisovati prav vse vrste žitaric in moke, ki gredo skozi njihova pod-jetja. To so pa obvezne storitve le tr-go-vine, ki imajo več kot 2000 kil-omenjenega blaga v prometu vsak mesec, torej tudi mlinci in prevozniki pod-jetja ki imajo opravka s te vrste blagom. Vsi obvezniki morajo do 10. v mesecu poslati izpisek blaga upravni oblasti. Kdor se ne bo ravnal po uredbi, bo kaznovan. Uredba je stopi-la v veljavo z dnem, ko je bila ob-javljena v »Službenih novinah«.

Nov volilni zakon je že izdelal mi-nister pravde dr. Markovič s posebno ministrsko komisijo. Volilni zakon bo že prihodnji teden komisija predlo-žila ministrstvu. Volilni zakon je izde-lan na podlagi tajnih volitev, glasova-nje se bo vršilo pa s kroglami. Po volilnem zakonu bodo imele dostop v parlament tudi manjše politične sku-pine.

Jugoslovanski Madžari usta-njavljajo lastno stranko. Doslej so bili v JRZ, zdaj so se pa zaupniki na se-stanku v Subotici izrekli za svojo stranko, ki naj bi le sodelovala z JRZ. Bivšemu senatorju dr. Varadyju so po-večali nalogo, naj izdela pravila in program za novo stranko in naj oboje predloži notranjemu ministrstvu.

Velike svečanosti so se pretekli teden vršile v Velikem Milanovcu v Srbiji, kjer so obhajali 25letnico slavne ru-dniške ofenzive. Na poslopju sreskega sodišča so odkrili ploščo v spomin žrtvam ofenzive, prav tako so pa vzi-dali spominsko ploščo tudi na hiši, kjer je imel pisarno vojvoda Mišić. Slovesnosti se je udeležil tudi zastop-nik Nj. Vel. kralja, armijski general Josip Naumović.

Vpad Rusov na finsko ozemlje je pretekli teden zbudil zanimanje in ogorčenje vsega sveta. Rusi so preki-nili vse diplomatske stike s Finci, hkrati so pa ruske čete začele s tanki prodirati na finsko ozemlje. Prav tako sta prešla v napad ruska mornarica in rusko letalstvo. Letala so z zažigalni-mi bombami bombardirala mesta, med njimi Helsinki in napravila veliko

Kaj pripovedujejo naši brodolomci s „Carice Milice“

Člani posadke se dobro počutijo in so izjavili, da bodo, kakor hitro se nekoliko odpočijejo, spet odšli na morje

London, novembra.

Pred dobrima dvema tednoma smo tuji in nevtralnici izvedeli razburljivo novico, da so ob vzhodni britanski obali, kjer vodijo trgovske pomorske poti mednarodnega prometa, naleteli mnogi parniki na mine in se potopili. Sobota in nedelja sta bili za nas Ju-goslovane zelo razburiljivi. Izvedeli smo za potop Simona Bolivarja, kma-lu nato pa, da se je potopila neka naša ladja. Nihče takrat ni verjel, da bi ne bilo človeških žrtev. Čeprav smo izvedeli, da se je vsa naša posadka rešila, vendar nismo mogli biti veseli. Preveč je bilo drugih, ki so na prav takšen način izgubili življenje.

Kapitan Milević opisuje nesrečo

V ponedeljek zjutraj sem skušal do-biti kakšnega člana naše posadke. Naj-laze sem dobil samega kapitana Mile-vića, častnike s »Carice Milice« so pre-peljali v razmeroma lep hotel sredi Londona. Ker so v Angliji brodolomci — po stoletni tradiciji — predmet splošnega občudovanja, ve za naše brodolomce v hotelu vsakod od po-streška v dvigalu pa do ravnatelja.

Kapitan Milević mi je dejal: »Zakaj naj bi prav za prav pisali o nas? Vi-delimo smo ranjene otroke in žene z Bo-livarja. Če pomislimo nanje, se nam ni prav nič zgodilo.« Kapitan je torej ohranil staro skromnost »morskih psov« iz Boke Kotorske. Pripovedoval mi je, kako je naša ladja, ki je plula v Dubrovnik, na vzhodni obali ne-nadno naletela na mine. Bilo je okoli poldne. Sicer je malo deževalo, ven-dar je bilo vreme lepo in brez hudega vetra.

»Vedno smo imeli na krovu stražo,« je dejal kapitan, »ker smo se bali min. Odrpane mine, ki plavajo po površju, bi morali takoj zapaziti. Nenadno je nastala strašna eksplozija. Ladja se je stresla. Bil sem ravno na svojem mestu in pazil na smer vožnje. Hitro sem tekkel iz kabine, da bi videl, kaj se je zgodilo. Videl sem samo, da je ogromen stebel vode vdrl na krov. Zgubil sem udarec, zdi se mi, da sem za nekaj časa omedlel. Skušali smo

takoj ugotoviti, kolikšna je škoda in ali se je treba takoj izkrcati. Luknja je bila od strani strašna. Prepričan sem, da se imamo zahvaliti samo tovoru naše ladje, da ni mina udarila v prazno, tedaj bi bili pa vsi izgubljeni. Takoj sem ukazal, naj se vsi izkrcajo, ker smo se počasi potapljali. Rešili smo se v dva čolna, enega je odneslo. Posadka je ohranila mirno kri. Odda-ljili smo se od ladje; po pol ure vož-nje so nas pa angleške ribiške ladje prepeljale na obalo.

»Ne morem vam povedati, kako lepo so nas Angleži sprejeli,« je dejal ka-pitan. »Koj smo prišli do njihovih ladij, že so nam ponujali tobaka, hrane in tople obleke. Takoj so nam dali svoje čevlje in debele ribiške jo-pice. Nato so nas vse skupaj vkrcali na eno samo ladjo in nas prepeljali v pristanišče. Tam smo videli žrtve s »Simona Bolivarja«. Ne morem vam povedati, kaj vse strašnega sem tam videl.

Kapitan Milorad Milević je rodod iz Hercegovine. Pomorsko akademijo je dovršil že pred vojno v Kotoru. Bil je tudi v svetovni vojni. Zanimivo je, da se je že takrat bavil z uničevanjem min. Tam se je baje tako izuril, da je večkrat celo kadil, med tem ko je od-piral najbolj nevarne dele tega straš-nega orožja. »Kapitan Milević kot strokovnjak za mine izrečno trdi, da je bila mina, ki je nanjo naletela »Carica Milica« podmorska in ne površinska. Ladja je razkrala od dna do krova na dvoje.

Pripovedovanje mornarjev s potopljene ladje

Odšel sem s kapitanom Milevićem obiskat posadko. Naša sva jo v čistem mornariškem hotelu na vzhodni strani Londona. Za vse skrbi kapitan, kajti naši ljudje sploh ne znajo an-gleški.

Pogovorili smo se o poslovnih zade-vah. Kapitan jim je prinesel nekaj denarja, da bodo lahko nakupili naj-potrebnejše. Nekateri star mornar se ni-kakor ne počuti dobro v tuji obleki in bi si rad kupil novo. Zato potre-

se vršile velike protiboljševiške de-monstracije. Italija zatrjuje, da bo zavrnila prodiranje boljševizma v Ev-ro-pu. Nekateri politiki pričakujejo, da bo Italija svojo politiko preorientirala. — Velik govor je imel v poslanski zbornici predsednik francoske vlade Daladier. Govoril je o vzrokih vojne, o nerazdružljivi zvezi Anglije in Fran-cije, ki je postala še tesnejša z go-spodarsko zvezo in trajnim in pravič-nem miru kot cilju zaveznikov. Dala-dier je govoril tudi o mednarodnem razmerju in poudaril, da je Francija zelo zadovoljna s italijansko politiko in naglasil, da Francozi zaupajo v to politiko. Naposled je dejal, da je za vojno odgovorna edinole Nemčija, in je grajal početke boljševikov. — Ruska vlada je napad na Finsko ruskomu narodu popolnoma zamolčala. Hkrati je pa časopisje razširilo nesmiselno iz-mišljotino, da je hotela Finska Rusijo zasesti. — Na Norveškem, Danskem in Švedskem zbirajo prostovoljce, ki se bodo borili na Finskem. Prav tako zbirajo prostovoljce tudi v Italiji. — Rusi so zasedli finsko pristanišče Pečengo v Belem morju. Finci so si ga pa kmalu nato priporili nazaj. Finci so se izkazali v borbi proti leta-lom, tankom in ladjam. — Rusi so za

buje 10 funtov... Vprašal sem jih, kako se je nesreča zgodila.

»Oh, kolika škoda za ladjo!« To je bilo prvo, kar so vsi enoglasno vzklik-nili. Orjak z ogromnimi pleči Cvita-nović je pripovedoval: »Bilo je okoli tri četrt na dvanajst, ko sem na-enkrat zaslišal pok in videl, kako je voda od strani vdrla v ladjo. Hitro sem odhitel na krov in se z ostalimi vkrcal v čolne.« Tudi drugi so pripo-vedovali podobno.

Vsi bodo zopet šli na morje

Pripovedovali so mi, kako lepo so jih Angleži sprejeli. »Kakor brate,« je dejal Ante Tabor in pokazal, kako mu je neki angleški mornar dal klobuk in hlače. Ante Tabor je prejel, kakor vsi drugi, denar, ker ne bi rad odšel iz Anglije v klobuku in hlačah neznanega dobrotnika. Rad bi oboje vrnil in se zahvalil na ta ali oni način. Na nesrečo je pa Ante pozabil, kako se njegov prijatelj piše. Zato bi rad objavil v kakšnem angleškem časopi-su, da Ante Tabor išče tistega, ki mu je podaril obleko. Rad bi mu jo vrnil in se ponovno zahvalil zanj.

Razložili smo mu, da to najbrže ne bo mogoče. Vprašal sem ga, kako to, da je samo on dobil celo obleko, med-tem ko so vsi drugi dobili samo klobuk. Ante je imel pa to smolo, da se je ravno kopal, ko je nastala eks-plozija. On je namreč kurjač na ladj in se je po dovršenem delu hotel sko-pati. Javno je torej, da ni utegnil ničesar obleči in se je moral rešiti pač v tistem, kar je tedaj imel na sebi.

Povedali so mi, da bodo ostali v Londonu samo še nekaj dni, dokler ne bodo dobili listine. Londončani jih imajo radi. Mornarji hvalijo svojega kapitana, ki skrbi zanje, kakor pravi oče.

Vprašal sem jih: »Kdo izmed Vas bo še odšel na morje?«

Začuden so me pogledali, potem so pa vsi enoglasno vzkliknili: »Vsi!« Vsi bodo, vsemu nakljub, spet odšli na morje... (Po beograjski »Pravdi«)

48 ur nehali bombardirati Helsinki, da bi se lahko Nemci izselili. Zda priča-kujejo še hujši napad na finsko pre-stolnico. — Anglija in Francija na-meravata Nemčijo blokirati tudi na kopnem. V Romuniji sta najeli vsa prevozna sredstva, da bi preprečili sleherni izvoz v Nemčijo. Razen tega je družba Astra Romana, ki je pod angleškim vplivom, kupila vse za-loge petroleja in bencina, da ga ne bi izvažali v Nemčijo. — Finska za-hteva sklicanje sveta Zveze narodov, ki naj bi nastopilo proti Rusiji. Ame-riška javnost pa zahteva takojšnjo in izdatno pomoč Finski v obliki večjega posojila. — Finska vlada apelira na ves kulturni svet, naj jo moralno podpre v njeni borbi za pravico. To pa zato, ker ruska letala mečejo na Fin-sko letake z napisi, da finska vlada nima več moči. — Evropski ogenj se je prenesele na sever. Na zahodnem bojišču je opaziti večjo delavnost le v zraku in na morju, dočim je na kopnem še zmerom ostalo le pri pra-skah izvidniških čet.

V boju med Rusijo in Finsko Rusi ne morejo nič kaj uspešno napredo-vati. Spopadi so se omejili na karelsko nižino in še tam so Finci Ruse pre-gnali. Finci poročajo, da se bodo glav-

ni boji najbrže razvili na severu pri Pečengi, kjer zbirajo Rusi velike čete vojaštva. V tem pa ne zaostajajo tudi Finci, ki se nameravajo z vsemi sred-stvi postaviti v bran. — Konferen-ca severnih držav se bo sestala v Oslu. Zunanji ministri Danske, Norveške in Švedske bodo razpravljali o sovjetskem napadu na Finsko in o finski pritožbi na Zvezo narodov. — Veliko pomanj-kanje in mraz trpe finski begunci, ki so jih evakuirali iz Helsinkija. Prvi prevozi ljudi so se v redu izvršili, po-telej so pa začeli ljudi prevažati tako naglo, da ni mogel nihče vzeti s seboj niti najpotrebnejše obleke. Nekateri tovorni avtomobili so v snežnem me-težu zastali in ubogi begunci so mo-rali v največjem mrazu in lačni peš nadaljevati pot. Dosti jih je od pre-velikega napora pomrlo, pa tudi krogle z ruskih letal jim niso prizanašale.

PROSLAVA ZEDINJENJA

1. december smo letos kar najslor-vesnejše praznovali, kajti zavedamo se, da je treba prav v današnjih časih napeti vse sile za našo svobodo, ki smo si jo tako težko priborili. Zda-šele razumemo, kaj pomeni imeti svo-bodo, ko se morajo mali narodi boriti za gul obstoj.

V vseh krajih so 21. obletnico naše mlade Jugoslavije slovesno praznovali. Med prvimi je bila kajpak naša bela Ljubljana, ki se je tudi to pot okra-sila z množico trobojnic. Ze na pred-večer so topovski streli z gradu nazna-nili praznik, grad so pa razkošno raz-svetlili. Na praznik dopoldne so bile ulice polne zlasti šolske mladine, ki je hitela v cerkve in šole, da prazni-vo rojstni dan svoje mlade domovine. Ob tej priložnosti so se na vseh praznolah spominjali tudi mladega kralja Petra II., ki bo kmalu stopil h krmlu svoje države in jo popeljal v novo, lepše življenje.

NOVINARSKI KONCERT

Novinarski koncert je že skozi dvaj-set let kakor pika vseh privedec-mbrskih prireditvev. Kakor vsako leto, je bil tudi letos izredno dobro obiskan, saj je znano, da je ena najlepših prireditvev vsako leto.

Novinarji so tudi letos povabili na prireditve predstavnike vseh slojev. Priznanje novinarskemu delu sta pa s svojim obiskom izkazala ban dr. Na-tlačen in divizijski komandant gene-ral Stefanović. Navzočni so bili tudi župan dr. Adlešić, predsednik Akade-mije znanosti dr. Nahtigal, rektor uni-verze dr. Slavič in še mnogo drugih. S koncertnim programom, prvim de-lom novinarskega koncerta so bili vsi navzočni izredno zadovoljni, saj si naši novinarji zmerom prizadevajo, da pokažejo občinstvu zmoglosti naših najsposobnejših umetnikov. Po kon-čanem koncertu je bil družabni večer, za ples sta pa poskrbeli dve vojaški godbi.

NOV DNEVNIK V LJUBLJANI

2. decembra je začel v Ljubljani iz-hajati »Večernik«, ljubljanska priloga mariborskega »Večernika«. List je vse-kako svojevrsten poskus v naši žur-nalistiki: izhaja namreč tedaj, ko pride v Ljubljano mariborski brzi vlak, in je torej za 3—4 ure novejši od ma-riborskega »Večernika« in od ljublan-skih opoldanskih listov. V začetku bo ljubljanski »Večernik«, kakor bere-mo v listu, izhajal samo kot priloga mariborskega na dveh straneh. List izdaja in urejuje g. Adolf Ribni-kar, bivši solastnik ljubljanskega »Jutra«.

V Ljubljani govore, da bo v krat-kem tudi »Slovenski Narod« začel iz-hajati nekoliko ob isti uri kakor ljub-ljanski »Večernik«; to bi bila nje-gova druga izdaja, prva bi pa izha-jala ob istem času kakor doslej. Rele-žimo kot kronisti.

Listek „Družinskega tednika“

Zakaj ne najdem moža?

Tega vprašanja nisem slišal le en-krat temveč prav pogosto, in iz ust prav čednih deklet. Seveda sem jim vsem po vrsti tolažljivo odgovoril: »Bo že, bo že! Moj tip na primer ste, to-da saj veste: prost nisem več. Kar za-nesite se, bo že še pravi prišel!«

Zaradi takih čedalje pogostejših za-upnih vprašanj, sem se naposled od-ločil, da bom posvetil stvari več po-zornosti. Opazoval sem dekleta! Na žalost sem moral ugotoviti, da spo-drsne zdaj tej tako, zdaj drugi dru-gače. Napako, ki je danes ne zagreši, zagreši jutri prav gotovo!

Zato sem se prepiral da bi takihle težkih vprašanj v pogovoru ne mogel razvozlati. Na pisalnem stroju je stvar lažja. Zato sem napisal pismo in tan-ke kopije teh pisem nosim v čednih rožastih ovitkih kar zmerom v žepu. V tem pisemcu je cela kopica nečed-nih napak, in tako najde naposled vsaka nekaj, kar nanjo cika. Samo

majcenji popravki v njenem vedenju so potrebni — in kmalu se bo usidrala v zakonskem pristanišču.

Draga gospodična! Ze več mesecev Vas vneto opazujem, in se prav nič ne čudim, da so se vam zveze, ki ste jih o priložnostih pletli z mladimi možmi, izjavile.

Radi bi se poročili? Kajne? Nu, potlej morate že drugače začeti!

Nedavno sem vas videl z doktorjem N. v tramvaju. Vsi vedo, da išče ne-vesto, odkar ima dobro službo. In vi dva bi bila preto lep parček! Zdelo se je, da ste vi prav tako navdušeni kakor on. Bili ste veseli in poredni — toda na vso žalost ste zakrivali hudo napako. V svojem objestnem veselju ste se nasmešili tudi čednemu spre-vodniku, in mož je začel koj bolj za-vzetno opravljati svojo službo. In vi-dite: takšnih reči ne prenese noben možki, ki bi se rad ženil! Ne rečem, da je bil doktor morda ljubosumen, ne rečem, da mu ni bilo prav, ker ste kokerirali — toda iz zakona ne bo nič!

Moški ne trpe, da kdor koli druge moške v službi s čemerkoli moti. Najsi je ta sotrpni sprevodnik na cestni že-leznici, najsi je natak, blagajniški uradnik ali kar koli že: instinktivno se zbudi v takemle doktorju občutek, da zamenjavate službo z zabavo.

»Sveta nebesa, saj sem bila vendar samo prijazna!« se ogorčeno upirate. Ako ste hoteli biti res samo »prijazni«, zakaj niste potlej ljubeznivo po-mogli stari protinasti gospe poleg se-be, ko se je revica mučila, da bi vsta-la. Ne: zaradi želje, da bi se zdeli poželenja vredni, ste iskali oči, ki bi vam potrdile, da ste še komu dru-gemu tudi všeč.

Škoda, zakaj doktor bi bil kakor na-las za vas. Nekaj drugih fantov, ki sem jih videl z vami, se misliti ne smejo na poroko. Toda vi odključete vprav te »madeničice«. Ne morda zato, ker so mladi kakor vi, temveč zato, ker jih prekašate. Mladenci občudu-jejo in hvalijo vse, kar koli storite in rečete; nič se vam ni treba mučiti, da tem fantom do norosti glave zme-šate. Pri pravem možu bi se pa mo-rali potruditi: lahko bi bili sicer v njegovi družbi prav tako razigrani in plesa željni kakor pri drugih, toda plehke norčije bi ga ne vžgale. Saj ni treba, da bi morali »mnogo« ve-deti! Toda pravi možki ne trpi, da hočete biti pametnejši in ga hočete zvi-ška gledati, samo ker vas je začel ljubiti.

Nekoč sem vas opazoval s takim mo-škim. Takrat ste hoteli, ker so vas menda že izkušnje izmodrile, biti po-sebno previdni in ste molčali ko grob. To je bilo kajpak spet do korenine na-pak! Kar ni naravno, je zmerom na-pak! Kar lepo mirno in veselo ščebe-tajte. To je najbolje. Ako je taka vaša nprav, bo moža gotovo očarala. Toda

zmi, zakaj niste potlej ljubeznivo po-mogli stari protinasti gospe poleg se-be, ko se je revica mučila, da bi vsta-la. Ne: zaradi želje, da bi se zdeli poželenja vredni, ste iskali oči, ki bi vam potrdile, da ste še komu dru-gemu tudi všeč.

Škoda, zakaj doktor bi bil kakor na-las za vas. Nekaj drugih fantov, ki sem jih videl z vami, se misliti ne smejo na poroko. Toda vi odključete vprav te »madeničice«. Ne morda zato, ker so mladi kakor vi, temveč zato, ker jih prekašate. Mladenci občudu-jejo in hvalijo vse, kar koli storite in rečete; nič se vam ni treba mučiti, da tem fantom do norosti glave zme-šate. Pri pravem možu bi se pa mo-rali potruditi: lahko bi bili sicer v njegovi družbi prav tako razigrani in plesa željni kakor pri drugih, toda plehke norčije bi ga ne vžgale. Saj ni treba, da bi morali »mnogo« ve-deti! Toda pravi možki ne trpi, da hočete biti pametnejši in ga hočete zvi-ška gledati, samo ker vas je začel ljubiti.

Nekoč sem vas opazoval s takim mo-škim. Takrat ste hoteli, ker so vas menda že izkušnje izmodrile, biti po-sebno previdni in ste molčali ko grob. To je bilo kajpak spet do korenine na-pak! Kar ni naravno, je zmerom na-pak! Kar lepo mirno in veselo ščebe-tajte. To je najbolje. Ako je taka vaša nprav, bo moža gotovo očarala. Toda

pomnite: pred očmi imate moža, ne zelenca! Nikar mu ne skušajte s tem ugajati, da znate angleški in franco-ski, ako utegnate samo sebe osramo-itti, ko boste dan kasneje napak iz-govorili ime kakšnega tujega politika. Nikar mu ne priporočajte, naj bere kriminalni roman »Rdeča muha«, ako se ukvarja z botaniko. Nikar ne zame-njajte Golice z Grintovcem, in zlasti: nikar ne zagovarjate kakšne svoje abotne trditve! Če hočete biti pamet-nejši, kakor ste res, ga boste odbili. Če boste kakšno budalost smehljaje se priznali, se mu boste prikupili.

Sicer pa: ali mar veste, kolikokrat si je že kakšen pravi možki premislil, da bi se vam približal, ko je opazil, kako ste se gnali za tem, da veljate v družbi samih zelencev za kraljico?

Ni manjša ni napaka, da mladim fantom vse prehitro dovolite tikanje. Ze vem: športno tovarištvo! Nu, da, tam naj velja. Toda s strahom sem bil opazil, da ste zadnjič v kopalnici nekemu gospodu iz mesta že kar dru-gi večer rekli: ti, Janko! Tako slabo poznate možke? Izdal vam bom, da je vsak možki, vsak pravi možki nam-reč, borbene narave. Osvajati hoče! Kar mu zrelo pada v naročje, mu ni dovolj, ako gre za plen (v prenesenem pomenu) za vse življenje.

Preberite vendar kdaj kakšen dober roman; tam boste brali, kako hudo se možki bore za prvi ti. Tudi pre-

OKVIRJI

SLIKE, FOTOGRAFIJE, GODELINE.

KLEIN

LJUBLJANA, Wolfova 4

začel z njo igrati, ker je bil prepričan, da ne bo videl pri eksploziji drugega kakor plamen. Ko je tolkel po njej, mu je v rokah eksplodirala in mu obe roki razmesarila. Prepeljali so ga morali v novomeško bolnišnico, kjer so mu morali odrezati obe roki.

Zavarovalnica »Feniks« bode naposled vendarle sanirala. Doslej niso mogli priti do menic, naloženih v Pragi za neko posojilo. Te menice so bile premijska rezerva jugoslovanskega »Feniksa«. Pretekli teden so v Beogradu zborovali akcijski odbori, ki so razpravljali o vsem potrebnem. Ko bodo ugotovili sedanje stanje, bodo na prihodnji seji našli pravičen izhod, bodo jugoslovanski zavarovalnici

sodarija udarilo v nogo in mu je zdrobilo. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Harakiri je napravila neozdravljivo bolna kmetica, 60letna Magda Skrljčeva iz Gaberja pri Petrinji. Že večkrat je poskušala napraviti samomor, toda ljudje so jo z njezno o pravem času rešili. Naposled je odšla v gozd in vzela seboj velik kuhinjski nož; prerezala si je trebuh in kmalu nato izdihnila. Tako je sama napravila konec svojemu trpljenju.

Kredit za velika javna dela je odobrila banska oblast v Zagrebu. Dr. Subašić je odobril kredit 9 milijonov za javna dela, poleg tega pa še 5 milijonov dinarjev za nakup hrane, ki jo bodo razdelili med ljudi pri javnih delih. Nakup hrane je banska oblast overila vodstvu Gospodarske sloge.

Če verjamete ali ne

V novopazarskem Sandžaku je pokopališče izredno slikovito. Grobove pokojnih namreč tamkaj okrase z različnimi stvarmi, ki jih je pokojnik v svojem življenju zelo ljubil in cenil. Tako vidiš na nekaterih grobovih steklenice z rakijo, na drugih pa kakšno obleko, srajco, čevlje ali kaj podobnega. Nekateri grobovi so kar zasuti s takšno robo. Grob okrase navadno ženske, ki hkrati navrečajo, jokajo in žalujejo za pokojnikom. Stvari ostanejo na grobu, dokler ne strohne. Dosti vrednosti se tako uniči, toda iz spoštovanja do mrtvih se tudi največji revež ne dotakne še čisto novih čevljev ali suknje...

V Čikagu je te dni kirurg dr. Jerome Kaiser doživel nekaj nenavadnega in zelo tragičnega. Prav ko je s svojim avtom drvel k nekemu bolniku, je na vogalu ulice povozil štiri letnega fantiča, ki se je igral na cesti. Tragika je bila v tem, da je prav ta kirurg pred letom dni s kar največjo težavo rešil prav temu otroku življenje.

Člani neke angleške znanstvene odprave, ki se je letos vrnila iz popolnoma neizvlečenih pragozdov v notranjosti Afrike, pripovedujejo o tamošnjih domačinih, kaj zanimive stvari. Zene nekega plemena se ponajbo predvsem z lepimi, težkimi uhanji. Kolikor težje uhanje ima, toliko več je vredna. Člani so prinesli s seboj takšne uhanje, težke reci in piši več kot tri kile.

Avto je do smrti povozil kolesarja, 18letnega Andrijo Puška, ki se je po levi strani ceste peljal iz Marije Bistrice proti Zagrebu. Nasproti je privozil avto, ki ga je podrl in mu zdrobil lobanjo. Nesrečni kolesar je bil na mestu mrtve.

Tat je odgriznil uho svoji žrtvi, nekemu kmetu iz Stare Pazove. Tat Zivojin Zanič mu je hotel na davčni upravi izmakniti listnino, toda kmet ga je opazil in ga zgrabil. Ker se tat ni mogel drugače rešiti, je kmetu odgriznil uho. Kmet je od silne bolečine popustil, toda pred davčno upravo so tatu le prišli. Kmetu so morali prepeljati v bolnišnico.

Zrtev svojega poklica je postal policijski uradnik Miodrag Janković iz Beograda, predstojnik beogradskega XI. okraja. Dal je aretirati lastnico kavarnice »Zlatni orao« Desanko R. in jo dal z izvoščkom odpeljati na policijo. Sam se je odpeljal s svojim avtomobilom. Na lepem se je pa pred vozom znašel Jakša Petković, priležnik aretirane Desanke in je zahteval, naj mu jo vrnejo nazaj. Ker ga Janković ni hotel poslušati, ga je Petković ustrelil. Morilca so kmalu nato našli, nesrečni Janković je pa takoj nato izdihnil.

Spomenik blagopokojnemu kralju Aleksandru so na praznik zedinjenja odkrili v Sevnici. Odkritja se je udeležilo okrog 2000 ljudi. Priostvoval je tudi kraljevi poslanec polkovnik Defar Liberat. Slovesnost je otvoril sevniki župan in predsednik odbora za postavitev spomenika, g. Trupej Franc. Spomenik, doprinosi kip kralja Aleksandra, je napravil akademski kipar Nikolaj Pirnat. Stal je 30.000 din, od katerih je 20.000 din prispevala tvrdka Jugotamin. Sevnica je lahko ponosna na lep spomenik.

Vlak je razmesaril 51letnega železniškega kmetnika Valentina Prešana iz Poljčan. Stanoval je blizu postaje in je hotel iti čez tire po cigarete v nasproti ležečo trafiko. Ni pa videl osebnega vlaka, ki je prihajal iz Maribora. V trenutku ga je zgrabil in ga pokopal pod seboj. Nesrečo je opazil neki uslužbenec in kmalu nato so našli med postnim in službenim vozom Prešanovo truplo. Bilo je tako razmesarjeno, da so ga še domači kmeti spoznali. Skrbnega družinskega očeta so pokopali ob obilni udeležbi prijateljev in tovarišev.

Kongres jugoslovanskih rezervnih letalcev, častnikov in podčastnikov, se je vršil v aedelu v Beogradu. Kongresa so se udeležili zastopniki vseh rezervnih letalcev, v posebno velikem številu pa še hrvatski rezervni letalci. Kongresu je prisostvoval tudi poveljnik naše letalske armade, armijski general Miloško Janković kot zastopnik vojnega ministra. Rezervni letalci so zahtevali pred vsem, da se jim prizna iste pravice, kakršne imajo aktivni letalci. Ta sklep so sprejeli tudi v svojo resolucijo.

Prometna nesreča se je pripetila pretekli teden v Gušanju. 46letni zidar, ki je prišel v Prevalje za večer pečjal z motorjem domov, na nekem ostrem ovinku pa zaradi nagle vožnje ni mogel napraviti zavoja in je odletel z motorja v zid viadukta. Obležal je v mlaki krvi. Ljudje, ki so ga našli, so ga odpravili v slovenjegraško bolnišnico, kjer je po poškodbah podlegel. Zapustil je družino.

Skupaj sta hotela v smrt 19letna služkinja Marija Eršetova iz Ločane na Hrvaškem in 19letni brivski pomočnik Josip Brvčić iz Koprivnice. Oba sta stanovala v Delavskem domu v Ljubljani in sta se kmalu vljubila. Živela sta pa v precej težkih razmerah, zato nista mogla upati, da se bosta njuni poti kdaj srečali. Obupana nad usodo sta sklenila, da pojedeta skupaj v smrt. Odpravila sta se na Dolenjsko, kjer sta si blizu Višnje gore v nekem gozdu prerezala žile na rokah. Kmalu so ju pa našli kmetje in ju odpravili v bolnišnico, kjer bosta najbrže okrevala.

Odličen angleški gost se je pretekli teden mudil v Zagrebu. Na poti po Jugoslaviji se je namreč v Zagrebu ustavil predsednik angleškega odbora za kulturno sodelovanje lord George Lloyd. Obiskal je ustanove in tečaje angleškega društva, pa tudi vse predstavnik oblasti. Angleški poslanik v Zagrebu mu je priredil čajanko.

Posadka potopljenih trgovskih ladje »Carica Mariaca« se je vrnila iz Anglije čez Francijo, Svico in Italijo. Na Sušaku so jih sprejeli zastopniki družbe Jugoslovanski Lloyd, lastnice potopljene ladje in častniki. Poveljnik Milorad Milović je povedal podrobnosti ob katastrofi. Vseh 25 mož se je rešilo in se vrnilo domov. »Carica Mariaca« je bila s tovorom vred zavarovana, kljub temu pa lastniki trpe precejšnjo škodo.

Osebnosti

Poročili so se: V Ljubljani: g. Janez Gostič, elektrimonter, in gđ. Dragica Spitzerjeva. V Razboru: g. Ivan Jeler, krojač, in gđ. Franciška Brnaskova. V Ormožu: g. Ljudevit Kuharič, trgovec iz Ormoža, in gđ. Mira Seršenova, posestnica v Ljutomeru. — Obilo sreče!

Umrli so: V Ljubljani: 20letni Ciril Jeras; Mihael Bilenc, mestni trošarski nadpaznik v pok.; Apolonija Pestotnikova, upokojenka lobačne tovarne; Ivanka Šinigojeva, roj. Jagodica, žena narednika-vodnika I. stopnje; Jernej Skofic, služitelj III. drž. realne gimnazije. V Mariboru: Križan Ferdo, notar v pok.; Alojzija Burnikova, ravnateljica pomožne šole. V Celju: 82letna Antonija Likovičeva. V Raki: Lojze Humeč, pos. V Podragi na Vipavskem: Francka Zgurjeva, posestnica. V Goranji Radgoni: Josipina Cremonnikova, zdravnikova žena. V Kamniku: Franc Bokalič, sodni uradnik. V Vurbergu pri Ptuj: Vladimir Spjanovič, upravnik zdravilišča. Pri Sv. Juriju ob Taboru: Andrej Urnkar, V Spodnji Poljskavi: Matija Kotnik, župan. V Zagrebu: Ana Markičeva, V Lahovem: Ursula Modiceva. V Čatežu ob Savi: Terezija Namorševa. V St. Vidu pri Vipavi: Ana Rudolfova, roj. Hladova. — Naše iskreno sožalje!

ZRCALO

naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 20 din

Ženska brez materinskega čuta

Zadnjič sem brala članek pod naslovom: »Iščem stanovanje«, sem pa takoj vedela, kdo je tista čedna gospodica, kajti z njo sem tudi jaz doživela podoben slučaj. Oglasila sem se pri njej zaradi stanovanja, vprašala me je, ali imam otroke, jaz sem ji pritrdila, ko je pa videla, da pričakujem še drugega, mi je rekla: »Razburjenim glasom: »Vi hočete stanovanje? Ali ne veste, da spadate v takšnem stanju v klet, ne pa v stanovanje?«

Zgrozila sem se pri teh besedah in se začudila, da sploh še žive ljudje s takšnim srcem. Žalostno sem odšla iz tiste hiše, v kateri ne bi niti zastoj hotela stanovati. Ta čedna gospodica, ki ne more videti otrok, bi bila vredna, da bi jo leto dni zaprli mednje, šele potem bi spoznala, kakšno krivico dela materam in otrokom.

Mati

Naš usakdanji kruh

Že doslej je bil kruh, ta najpomembnejša hrana delavca in kmetu predrag in spet so ga podražili. Kako dolgo se bo to tako nadaljevalo? Če se zvišaj, cene mesnim izdelkom, pecivu in podobnim izdelkom, je sicer težavno, a podražitev kruha je največja težava v današnjih razmerah.

Koliko je ljudi, ki žive skoraj izključno od kruha in mleka! Vprašajte tovarniškega delavca, kaj mu pomeni kruh! Povedal vam bo, da mu je vse. Če si še tega ne bo mogel kupiti, kako bo delal?

»Dajte ljudem kruha in vse bo dobro!« Ta stavek je vreden premisleka...

Bizeljki

Še enkrat o otrocih in njih vzgoji

Dostikrat vidim, kako kakšna čedna gospa misli, da je gospa, ker je tako natičkana. Pride z otrokom na obisk, pa le-ta ne zna niti pozdraviti, ne »dobro dan!«, ne »klanjam se!«. Mamica se seveda jezi: »Oh ta otrok, samo sramoto mi dela...«

Toda vprašam vas, ali je otrok temu kriv, kajti še nikoli nisem slišala iz ust dotične gospe svarično ali podočno besedo napram otroku. Kako bo torej otrok znal, če niti njegova prva učiteljica-mati, ne zna!

Mati

Vse kar je prav

Ljubljana je res snažno mesto. Kamor koli se ozreš, povsod vidiš napredek. Imamo nabiralnice za smeti in še marsikaj novega. Vendar vsega še zmerom ne. Po ulicah bi potrebovali namreč tudi pljuvalnike.

Nekega dne opazujem elegantnega gospoda, kako drži psička na vrvi in zelo potrpežljivo čaka. Ko je psiček opravil svoje, na sredi hodnika, je šel gospod s psičkom neskrbno dalje. Kmalu zatem pride prav tako eleganten gospod, ki je takoj občutil posledice želje po udobju elegantnega gospoda in psička. Treba je pripomniti, da je bila tisti dan megla usodna, ker nihče ni videl ovire sredi hodnika.

Gospod je stopil na to oviro, zakril z rokami po zraku, se v velikem loku zazibal in padel.

Kako zelo hvaležen je bil ponesrečenec elegantnemu gospodu s psičkom, si lahko mislite.

F. K.

V znamenju špekulacij!

Zadnje čase beremo v časopisih o raznem navijanju cen. Oblasti so odločno stopile tem špekulantom na prste, seveda bodo morali nekateri plačati primerno kazen. Vsa stvar gre v pozabljeno, ampak pri tem pa ne smemo prezreti nekaterih nameščenec, ki so prišli ob kruh, zato ker bo gospod šef moral plačati kazen.

Eden od teh »prizadetih« se ne more sprijazniti z mislijo, da bo moral plačati, zato je pa kratko in malo odpustil nekaj nameščenec.

Zdaj pa vprašanje, ali so nameščenci krivi, da jo je gospod šef »izkupil« ali je gospod šef sam kriv. Mislim, da ni težko ugotoviti, kdo je kriv. Takšno dejanje, ki ga je gospod šef napravil, je obsojanja vredno. Dobro bi bilo, ko bi tudi to zvedo že kmalu uredili.

A. Z.

najboljši skavti v Jugoslaviji, kakor je pred kratkim pisal predsednik Mednarodnega skavtskega združenja John Wilson pančevskemu županu. Ko je gospod

Brez težav

deluje DARMOL. K temu prijetnosti pri uporabi nobenega kuhanja. Čaj, niti požiranj kroglic in grenkih soli. DARMOL je okusen kakor čokolada. Ne poskušajte z naprednimi pripravami, temveč uredite svojo prebavo z dobrim odvajalnim sredstvom.

Wilson pred kratkim potoval po Jugoslaviji, so ga na pančevski postaji sprejeli skavti in planinke. Bil je zelo navdušen, ker so ga sprejeli s petjem in v brezhbihi skavtski obleki.

Za 700.000 din škodo je povzročil požigalec Avgust Koradžija v 25 požarih. Orožniki so ga prijeli v Slovenski Bistrici, ko je zažgal skedenj posestnika Kumra. Koradžija je požigal že od leta 1929. Sprva je tajil veško krivdo, ugotovili so pa, da je požigalec patološki tip in da je požigal pod vplivom te hude bolezni.

Nad življenjem je obupal 30letni posestnik Dominik Koci iz vasi Konja pri Hotiču. V živčnem razdraženju je segel po starem samokresu in se ustrelil v trebuh. Težko ranjenega so prepeljali v bolnišnico, kjer upajo, da mu bodo rešili življenje. Mladi gospodar je obupal najbrže zato, ker je kljub vsej marljivosti njegova družina trpela pomanjkanje. Imel je dosti prisluženega denarja pri ljudeh, toda povsod je terjal zama. Naposled je obupal.

Huda nesreča z dinamično patrono se je pripetila komaj 19letnemu Francetu, najstarejšemu sinu posestnika Zujlja iz Zilja pri Vinici. Doma je našel patrono, kakršno uporabljajo pri razstreljevanju kamenja in se je

Jugoslovanski dijaki, ki so študirali v Pragi in na drugih češkomoravskih visokih šolah, se vračajo domov, ker so te šole zdaj zaprle. Večina teh visokošolcev je študirala na čeških visokih šolah po dokončani srednji letnični ali pa srednji kmetijski šoli in je nadaljevala visoke študije na fakultetah, kakršnih pri nas nimamo. Nekateri so bili že tik pred diplomskim izpitom, zdaj r študijev ne morejo končati. Ti visokošolci so vložili prošnje pri našem ministru, pri hrvatski banski oblasti in pri senatih vseh treh naših visokih šol, da se jim dovoli prestop na naše visoke šole in se jim priznaajo vsi izpiti. Njihova prošnja je upravičena, zato bo najbrže ugodno rešena.

Varaždinske tovarne so zvišale plače svojim delavcem in nameščencem. Na poziv delavskih organizacij, naj tovarne zvišajo plače zaradi naraščajoče druginje, so se vse tovarne pozivu odzvale. Plače so zvišale za 20%.

Nov tip podmornice sta iznašla mehanika Franjo Zavorski iz Slavonskega Broda in njegov tovariš Lujó S'ancić. Zavorski je že v svetovni vojni služil na neki podmornici kot strojnik. Že takrat se je odločil, da bo napravil nov tip podmornice. Svojo zamisel je predložil avstrijskim oblastem, ki so bile navdušene za njegov izum. Zavorski je še vsa leta po vojni marljivo izpopolnjeval svoj izum in pri tem mu je pomagal njegov tovariš Stančić. Izum bosta izročila državi. Tip nove podmornice po njunem računu ne bo stal več kot 200.000 dinarjev.

Nesreča pri delu se je pripetila 49letnemu sodarju Francu Globavcu iz Brezovice pri St. Jerneju. Zaposlen je bil pri nekemu posestniku, ki mu je delal sode. Ko je nekemu sodu vstavil dno, ga je začel obdelovati s parafinom. Pri tem se je novi sod z velikanskim pokom razletel in dno je

Prav nerodni ste, ako hočete marsikakšno vrzel v svoji izobrazbi kratko in malo z ugovorom prikriti. Zmerom hočete tudi sami nekaj reči. In tako postane slaba poslušalka. Komaj vam kdo nekaj razlaga, že premišljate medtem, kaj bi pripomnili, da bi se zdeli pametni. In potlej bleknete seveda kakšno prav neumno. Ako bi s pametjo poslušali, bi lahko kaj odgovorili, kar bi možu ugajalo, tako se pa zapletete v protislovje, ki nima ne glave ne nog.

Zdaj se boste seveda razrepenčili: »Brez ugovora naj torej vse sprejemem, kar možki reče; še na um mi ne pride!« Vidite, že spet niste prav poslušali. Sleherni možki bo cenil vaše mnenje in se bo rad z vami posvetoval; prekinil bo pa pogovor, koj ko bo opazal, da niste pri stvari in napenjate svoje možgane samo, da bi se zdeli pametnejši, kakor od vas zahteva.

Se nekaj vam je deveta briga: to namreč, da bi se vam zdel sočlovek prav tako resen, kakor se zdite resni sami sebi. Ne vem, ali imate sploh kakšno prijateljico, ker se vam zde vsa druga dekleta »naravnost smešna«. In ne samo dekleta, temveč tudi mlade žene: tiste žene, ki so se z njimi poročili prav tisti možje, ki so se nekako sami kratak čas za vas zanimali.

»Nu, temu bi pač prisodila boljši okus,« se zmrdavate. Bržčas pa ni bil prav »okus« tolikanj važen, kakor to,

da se je dekletu zdel mož resen in je imela kaj več za mar kakor zgolj zunanost.

Vaše najhujša napaka je pa ta, da zmerom »primerjate«. Prepričan sem, da bi utegnili mirne duše v dresdski galeriji pred Correggiov »Venere« vzklizniti; »čudno, da si možki iščejo vedno tako grde modele!« Tako ste vajeni, da se vsaka primerjava v vaš prilog obrne da se niti ne zavedate, kako bi se v tem primeru obrnila primerjava v vašo škodo.

In ako bi nekoč spoznali res kakšnega pravega pesnika, bi mu seveda v prvem ljubezenskem pismu dokazali, da znate tudi vi spraviti žabo in babo v rimo.

Zdaj pa sami sebe malo opazujete. Prav za prav ste na moč čeden deklič in bi se dalo z vami prav gotovo imenito živeti. Toda povedati bi vam moralo neko, da niste sami na svetu in da je za ljubezen potrebno, da je človek ljubezni vreden. Ako ste samo ljubezni vredni, je to še premalo.

Prosim vas, nikar ne pozabite name, ko boste na gostijo vabili. Dolgo zdaj res ne more več trajati! In že danes vam iskreno čestitam na sijajnem možu, ki ga boste našli, koj ko boste svoje očke, svojo glavico in svoje srčce malce drugače usmerili.

(Po članku H. Schöttlerja)

Po poti Krištofa Kolumba

Newyork, decembra.

Pred kratkim je krenila znanstvena odprava harvardskega vseučilišča na dolgo pot. Za cilj si je izbrala, da bo preplula Atlantski ocean po isti poti kakor njega dni Krištof Kolumb, ko je odkril Novi svet.

Učenci so si zadali za nalogo, da točno spoznajo, kakšne mornariške sposobnosti je imel slavní sin Genove in katere nepravilike je moral med potjo premagati.

Zdaj poročajo, da je ta odprava dospela v mesto Hortu na Azorskih otokih. Po prihodu v to mesto je voditelj odprave, profesor vseučilišča Morison, poslal harvardskemu vseučilišču podatke o dosedanjem potovanju.

V teh podatkih navajajo, da je imel Kolumb mnogo smisla za znanost. Med drugim javljajo tudi to:

»Šli smo točno po poti, po kateri je potoval Kolumb, ko je prvič šel v Ameriko. Naleteli smo prav kakor on 60 milj pred Azori na »morsko travo«. To travo popisuje Kolumb v svojih popotnih zapisnicah. Kakor on, smo

tudi mi opazili, da je barva morja v okolici otokov temnejša kakor drugje.« Med potovanjem, ki je trajalo do Azorov štirinajst dni, se je spustila na brod odprave ptica, ki je verjetno priletela z Nove Fundlandije. Tudi Kolumb je napisal v svojem dnevniku, da je prav na tem mestu srečal neko ptico.

»Mi smo ugotovili,« pravi profesor v podatkih, »da je ta ptica grlica. Tudi Kolumb je o ptici, ki jo je videl, trdil isto. Zanimivo je pripomniti, da so vsi poznejši tolmači Kolumbovih zapisov trdili, da Kolumb nikakor ni mogel videti grlice, temveč samo morsko lastavico.«

Profesor Marison piše dalje, da so na nekem določenem mestu videli znamenito steno, ki je že od daleč na pogled podobna neki križarki, obrnjeni proti zapadu. Kakor je znano, je tudi Kolumb opazil to steno; zbudila je v njem nešteto različnih domnevanj in misli.

Ameriška znanstvena odprava zdaj raziskuje na Azorih ostanke naselja, ki ga je tu Kolumb ustanovil.

ovil vrv okoli vratu in jo zadavil. Nato je vzdignil truplo s postelje in ga obesil nad vrata.

Ubijalec se je trudil, da bi prikazal smrt svoje žene kot samomor. Napisal je svoji mrtvi ženi poslovilno pismo, da jo mora zapustiti. Upal je, da bodo ljudje mislili, da je mlada žena naredila samomor zaradi razočaranja, ker jo je mož že med prvo poročno nočjo zapustil. Nato je skočil skozi okno in pobegnil. Ko je policija izvedela za umor, je ujela ubijalca in ga predala sodišču.

Na sodišču so zaslišali več ko dvajset prič. Po končanem zaslišanju so Františka obsodili na smrt. Njegovo ljubico Marijo Rašpličkovo, osumljeno, da ga je nagovarjala k zločinu, so zaradi pomanjkanja dokazov oprostili.

Na istem mestu, kjer je denar izgubila, ga je čez dva tedna tudi našla

Rim, decembra.

Iz Savone v Italiji poročajo, da je neka gospa, z imenom Klotilda Pelizzari, med tem ko je hitela na avtobusno postajo, izgubila torbico z 2.500 lirami. Takoj ko je izgubo zapazila, se je vrnila po isti poti nazaj, toda torbici ni bilo ne duha ne sluha.

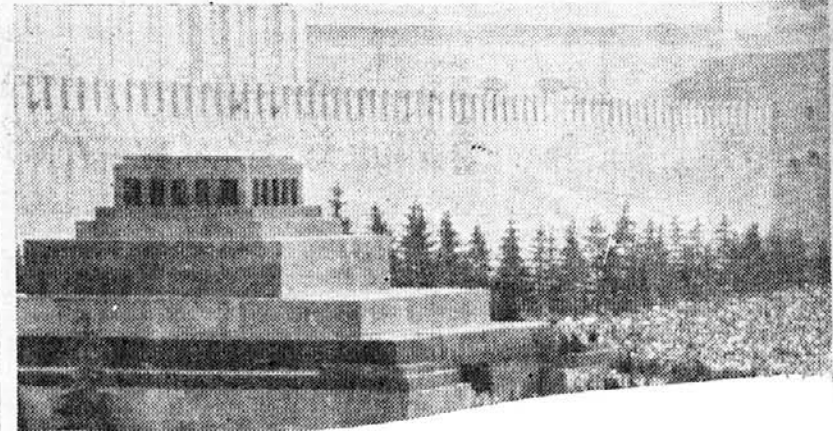
Po dveh tednih je šla spet po isti poti in je po naključju prišla na isto mesto poleg ceste, kjer je denar izgubila. Komaj je naredila dva koraka, že je zagledala v pesku naspol zakopano torbico. Odveč bi bilo povedati, kako je bila vesela, ko je v njej našla ves denar še čisto nedotaknjen.

Razprava zaradi opice

Rim, decembra.

Italijanski listi obširno pišejo o ne- navadni zadevi, ki se bo te dni razpletla in zaključila pred sodiščem v Rimu. To zadevo italijanski listi nekoliko porogljivo imenujejo »opičjo afero«.

V neki lepi vili v okolici Rima živi družina Loggia, ki kot največjo družinsko dragocenost goji in čuva vdomačeno opico »Micky«.

14 letna deklica je rešila iz ognja pet otrok

Pariz, decembra.

V neki hiši pariškega predmestja so se otroci igrali z vžigalicami in zaneli požar. 14letna deklica, Michelina Polagny, je med tem, ko so bili starši na delu, varovala pet mlajših bratov in sestric; samo za trenutek odšla zdoma in že je bila nesreča tu.

Ko se je pa čez čas vrnila domov, in je videla kaj se je pripetilo, ni izgubila prirednosti. Takoj je začela reševati; rešila je iz ognja štiri otroke. Samo najmlajši, 6 mesecev mu je bilo, je še ostal v plamenih in se je že dušil. Naposled je na Michelinine klice prihitel sosed in se v poslednjem trenutku rešil tudi najmlajšega.

Ubil tekmeca z - dežnikom

Rim, novembra.

V italijanski vasi San Giovanni Marione sta se dva mladeniča zaradi nekega dekleta najprej prepirala, potem se pa naposled pošteno stepila. Eden od njiju je imel dežnik in pričel je srdito udrihati po svojem nasprotniku.

Na lepem ga je pa s konico dežnika tako nesrečno sunil v obraz, da se je nasprotniku konica zadrla skozi levo oko čisto do možgan. Napadeni je kmalu nato izdihnil, napadalca so pa takoj prijeli.

Najmanjša cerkev na svetu

Newyork, decembra.

V mestu Kveengston v državi Kentucky, eni izmed ameriških Združenih držav, imajo najmanjšo cerkev na svetu. V tej cerkvi je prostora samo za štiri osebe. Lahko bi jo imenovali kapelico, če ne bi, kakor prava cerkev, imela treh ladij in treh oltarjev.

To cerkev si je za lastno uporabo dala zgraditi neka bogata mestna družina. Človeku nehote pride na misel, da je mogoče za zlato malone še boga kupiti...

Levi so se pocenili

London, decembra.

Njega dni so bili levi velika redkost. Zivalski vrt, ki je imel nekaj levov, je veljalo pogledati. Zdaj ima pa leva malone sleherni manjši potujoči cirkus in kar je še bolj zanimivo: cena kralju živali je zelo padla.

Pred desetimi leti je stal lep lev na Angleškem 200 funtov, to je 50.000 din. Danes pa lahko kupiš res čednega leva že za 10 funtov.

Strokovnjaki za živali si razlagajo ta padec cen tako, da so zdaj levi vse mnogoštevilnejši kakor včasih. Vprašanje je le, ali so levi, rojeni in vzgojeni v živalskih vrtovih enakovredni po zunanosti in temperamentu levom, rojenim in odraslim v džunglah.

Vojna je uvedla modo tetoviranja

Pariz, decembra.

Nekaj ljudi je zanesljivo na svetu, ki jim je vojna pomagala do zasluzka. Med njimi so strokovnjaki v tetoviranju. Ti strokovnjaki imajo na Francoskem, posebno pa v Parizu polne roke dela.

Marsikateri mladenič stopi, preden odrine na fronto, k strokovnjaku za tetoviranje in si da vtetovirati kakšen značilen znak, da bi ga po njem, če bi padel, če bi bil ujet ali ranjen, spoznali. Mnogi izmed njih si dajo vtetovirati imena in priimke svojih žena ali zaročenk.

Ženo je obesil v poročni noči

Praga, decembra.

V češkem mestu Zlatovi so imeli te dni pred sodiščem prav nenavadno in

Neusmiljena borba divja na morjih. Morje požira bogastva, prav tako pa tudi življenja nešteto mladih pogumnih ljudi. Sliki sta le drobce velikih tragedij, ki se dan za dnem odigravajo na morju. Na levi vidimo rešilni čoln z delom posadke nekega angleškega parnika, ki ga je potopila nemška podmornica. Na desni sliki vidimo pa dva angleška mornarja, ki jima je rešila življenje ena sama ladijska deska.

in ji vzel vso doto, šele takrat ko bo bogat, naj se z njo poroči.

In František se je odločil za tako poroko. Vzel je lepo in mlado Ano. V prvi poročni noči ji je v postelji

Zakonca Loggia sta pa letos odšla na daljše potovanje. Ker »Micky« ni mogel z njima na pot, sta ga dala v varstvo sosednji družini. Ko sta se pa zakonca vrnila domov, se v njuno ve-

Tako je prišlo do prepira med starimi in novimi »Mickyjevimi« gospodarji. Da bi potolažili njegove stare gospodarje, so novi kupili drugo opico »Fifi« in jo poklonili užaloščenim sosedom. Kljub temu se pa odnosi med družinama niso izboljšali. Narobe, prišlo je do spora, obe družini sta se odločili za sodišče.

Poleg velike množice ljudi sta bili pri razpravi tudi obe opici. Gospa Loggia je dokazovala sodnikoma, da nikakor ne more živeti brez »Mickyja« in da nikoli ne bo vzljubila »Fifija«.

Opici sta pa na sodnji napravili pravo razvlako, kakor da bi vedeli, za kaj gre. Na sodnikovi mizi sta prevrnili črnilo, prebrskali vse spise in pometal na tla sveče. Naposled je še gospa Loggia zaradi tolike tragedije omedlela, tako da so morali razpravo preložiti.

Novo razpravo bodo prav kmalu najavili. Vsekako bo ta morali obe strani plačati škodo, ki sta jo opici naredili na sodišču.

Petrolej iz rib

Newyork, decembra.

Med tem ko učenci trdijo, da je petrolej nastal iz bilina, trdi ameriški profesor Mac Falrane, da je petrolej nastal iz rib. V prastari dobi je v sladkovodnih jezerih živelo ogromno rib. Jezera so nenadno usahnila in na dnu so ostale ribe. Te mrtve ribe so pozneje zulle naplavine. Zaradi pomanjkanja zraka je nastal ogljikov dvokis z raznimi spojinami, ki jih vsebuje petrolej. Ribe imajo mnogo masti; nastalo je olje in tako pronicalo v zemeljske plasti.

Profesor Falrane je mnenja, da bodo zaradi pomanjkanja petroleja ribiči lahko prav izvrstno prodajali svoj plen, namreč za proizvodnjo petroleja.

Novice w nekaj vrsticah

Nakaznice za živež bo uvedla tudi Belgija, tako je te dni sklenila belgijska vlada. Te nakaznice bodo uvedli zaradi izravnave narodnega gospodarstva v primeru vojne. — **Zimskih olimpijskih iger** v Garmisch-Partenkirchnu v Nemčiji zaradi vojne ne bo. Nemški športniki bodo prirejali samo manjše zimskošportne prireditve. — **Vojne milo** so pričeli prodajati po vsej sveti. To milo vsebuje dokaj manj dragih surovin kakor milo, ki so ga švicarji uporabljali pred vojno. — **Olimpijske igre** je Finska naposled uradno odpovedala. Takoj so prenehali graditi stadion in olimpijsko vas. — **Huda epidemija hripe** je zajela vso Švedsko. Pravijo, da gre za novo, nevarno vrsto hripe, kajti že mnogo primerov te bolezni se je končalo s pljučnico. — **Strašen orkan** je divjal te dni v Južni Afriki in terjal več smrtnih žrtev. Škoda je ogromna. — **Novo cepivo** za grižo je izdelal berlinski profesor dr. Pigge. Zdaj bo možno to nevarno epidemijo omejiti že v začetku. — **Miklavžovo čokolado** so uvedli v Nemčiji; ta čokolada sme tehtati 200 gramov na osebo in se dobi le proti nakaznici za živila.

V znamenju časa

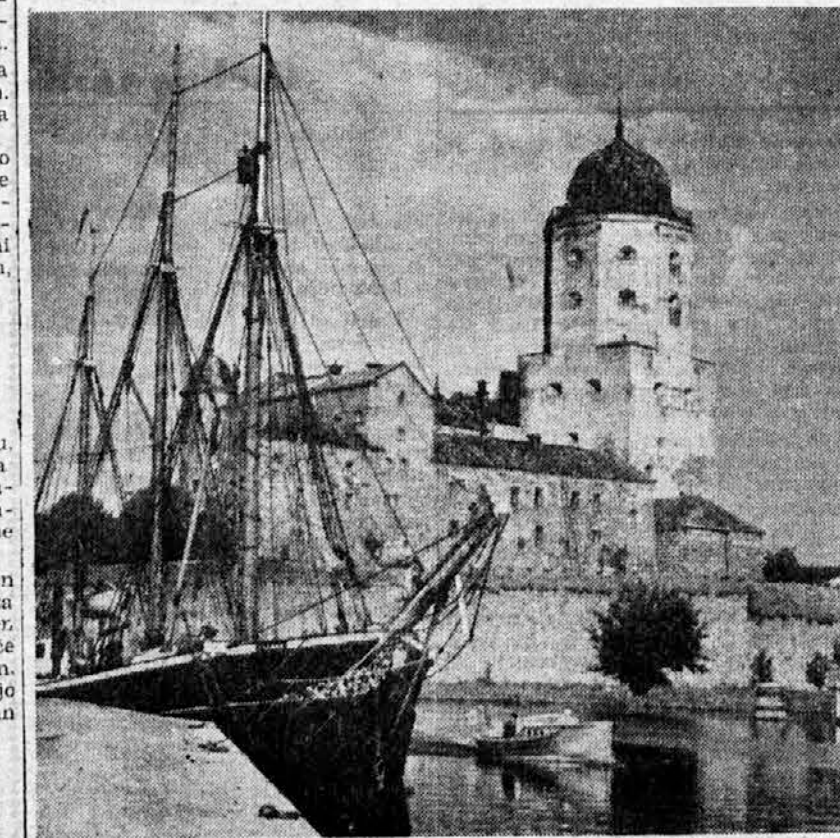
V nekem londonskem predmestnem gledališču so prejšnji teden začeli Shakespearovega »Julija Cezarja« igrati v modernih kostumih.

Novodobni Julij Cezar nastopa v diktatorski uniformi. Tudi svoj konec doživlja v duhu današnjega časa; njegov prijatelj Brut ga ne zabode, ampak ga ustrelil z revolverjem.

(»Paris-soir«)

Maršal von Mackensen je poslednji še živeči vojskovodja iz svetovne vojne. 6. t. m. je obhajal svojo 90letnico.

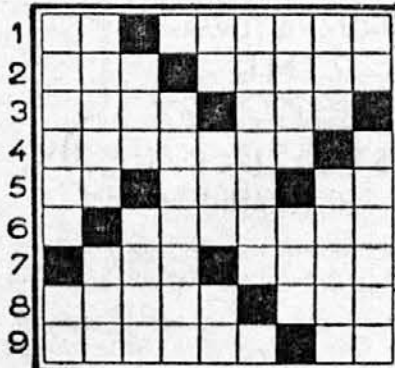
Znamenito fínsko zgodovinsko mesto Viborg krasí, kakor kaže naša slika. Slikovit starinski grad. Kakor je znano, so Rusi te dni mesto obstreljevali in napravili precej škode.

rečo pri ženskah, Náte frankl Drugi
ostreški dobe zmerom le po pet-
eset santimov!«
Od tistega dne ne veruje Duval v
obeno teorijo več.

UGANKE?

KRIŽANKA

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Pomen besed

Vodoravno: 1. osebni zaimsek; zakrament — 2. svetopisemska oseba; vas pri Trzinu — 3. telesna poškodba; zver — 4. zanimanje (tjaka) — 5. osebni zaimsek; zver; veznik — 6. prebivalec domačega kraja — 7. poslanec; poljski sadež — 8. grški baješlovni gozdni bog; šahovski izraz — 9. pobiralec smeti; predlog.

Navpično: 1. kovaški izdelek; mednarodna kratica za parnik — 2. žensko ime; ime za «strica» Združenih držav — 3. član izumrlega plemena; otrociš — 4. meteorni kamen — 5. kratica za ameriški vzklík: »Vse v redu!«; mesto v Italiji; egiptovski bog sonca — 6. športnik — 7. žito; zamašek — 8. podzemeljski hodnik; sladkovodna riba — 9. ploskovna mera; žensko ime.

REBUS

Latinski pregovor

+V+OVE'3T

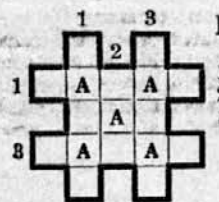
POSETNICA

MILA CERAK

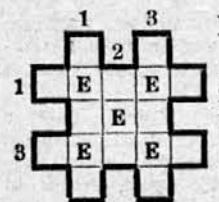
Kaj je ta dama?

CAROBNI LIKI

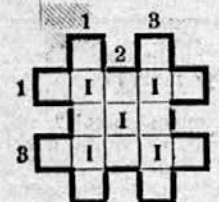
Navpično in vodoravno:

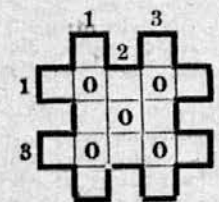
1. časovni veznik,
2. del leta,
3. krajše ime za Rokavski preliv.

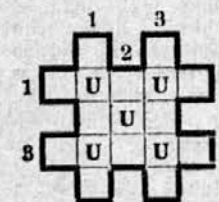
1. moško ime,
2. veznik,
3. ptica.

1. kemijski element,
2. nasebina v Zelenih vratih, poznana po donavskem prekopu, kjer vlačijo ladje
3. zdravilišče v Hrvatski banovini.

1. Sienkiewicz roman,
2. struja,
3. domača žival.

1. zlato (latinsko),
2. žgana pijača,
3. rodovitna (črna) prst.

Rešitve ugank iz prejšnje številke

Rešitev čarobnih kvadratov: I 2. Aden, 3. Vega, 4. Anam II. 1. osat, 3. Avar, 4. tatra, III. 1. Pisa, 2. Ihar, 4. urak IV. 1. koks, 2. Odra, 3. krov.
Rešitev posetnice: Gostilničarka.
Rešitev rebusa: Naprej zastava slave, na boj junaka kri!
Rešitev čarobnega lika: 1. pet, 2. pelin, 3. Velebit, 4. Tibet, 5. nit.
Skrivnica: Kdor dolgo spi, še srečo čisto namudi.
Magičen kvadrat: dopis, obara, pamet, Irena, satan
Dopolnilnica: Anton Medved.

Točno kosilo ni družinska sreča

»V kakšni zvezi je pa to dvojče?« boste morda vprašali.

Nekako v takšni, kakor sta ljubozen in želodec po starem narodnem pregovoru.

Pogosto mislimo, da so vzrok družinskim prepričkom nepremostljivi nesporazumi in čustva, kakor sovraštvo, ljubosumje. Narobe, vzrok družinskim prepričkom so največkrat malenkosti, toda tiste zoprne, kar venomer se ponavljajoče malenkostne grde razvade moža ali žene, razvade, ki naposled onemogočijo sleherni zakonsko sožitje. Danes si nekoliko privoščimo slabe zakonske žene.

Kolikokrat se možje pritožujejo, da bi bili lahko srečni v zakonu, da jih pa moti nešteto malenkostnih napak njihovih družic. Prav zanesljivo se marsikateri zakon skrha zaradi površnosti ali malomarnosti žene. Žena si misli: zdaj ga že imam, zdaj bo moral plesati, kakor bom jaz žvižgala. Tako misli, je grdo, hkrati pa zelo bedasto. Prej ali slej spozna sleherni zakonski mož, da je na svetu še mnogo drugih, pametnejših in boljših žen. Če je mož dober, trpi in prenaša takšno ubito življenje, če pa ni posebno tesnovesten, ženo kratko in malo zapusti in se navadi na drugo.

Če poslušate žene, kako tožijo čez svoje možje, bi človek malone mislil, da so vsi možje zverine, hudobneži, zoprneži, tepci in podobno. Možje le redko tako udrlijo čez svoje žene. Žene pa, ki imajo svoje možje za tepce in zoprneže, so navadno tiste, ki same najmanj prispevajo k družinski sreči.

Družinska sreča je pogosto odvisna od na videz tako malenkostne stvari kakor je točno kosilo.

»Ah, nekaj minut prej ali nekaj minut pozneje,« bo dejala ta ali ona žena. »Naj možki vzamejo kuhinjo v roke, pa bodo videli, kako fletno je kuhati.«

Takšna žena naj pomisli na moža, ki pride o polni eni iz službe domov, pa mora ob dveh spet nazaj na delo. Samo poldrugo uro ima časa, da se odpočije. Ta poldruga ura bi mu koristila, če bi bilo kosilo točno o polni eni na mizi, v pol ure bi ga pojedel, pol ure bi počival, potem se pa vrnil v službo. Če mora pa mož doma četrto uro ali pa pol ure čakati na kosilo ali če med posameznimi obroki ni pravega reda, potem pač ne more biti mož tisti dan dobre volje. Če se takšni dnevi ponavljajo v neskončnost, je njih posledica, da je mož stalno slabe volje, pravi robavs, čemern in razdražljiv.

Počitek med dopoldanskim in popoldanskim delom je za sleherni organizem velikanskega pomena. Ta počitek ni popoln, če kosilo ni v redu skuhano.

Sicer pa, ali je tako težko skuhati kosilo točno?

Verjamem, da marsikatera mlada žena težko točno skuha kosilo, ker se ni vajena kuhati. Prav tako je težko skuhati kosilo ob določeni uri, če ne vemo, kakšen je štedilnik in kako vleče. Tudi kadar poskušamo kakšno novo jedi, se prav lahko nekoliko zamudimo s kosilom, zato naj prihranijo gospodinje poskušanje novih jedi za nedelje in praznike. Vsi drugi izgovori glede netočnega kosila so pa iz trte izviti.

Kosilo je treba dokaj zgodaj prirediti kuhati, če hočemo da bodo jedi dobro in okusno skuhane, ne pre-

mehke in ne postane, temveč ravno prave, ko jih nesemo mizo na mizo. Posebno zgodaj je treba pripraviti juho, že ob desetih, ali pa vsaj o polni enajstih dopoldne. Za razne omake potrebujete manj časa, kvečjemu pol ure do eno uro, za krompir pol ure, solato pa strelbiš tedaj, ko se drugo kuha. Nikoli ne trebi solate šele, ko je že vse drugo skuhano, tako da bo imel mož takoj pregled, da si ne pripravljen in da se za kosilo mudi.

Vskanjanje ženine slabe razvade lahko možu popolnoma uniči vesele do življenja. Po desetih, petnajstih letih zakonskega sožitja je takšen mož že z eno nogo sicer ne v grobu, pač pa zunaj zakona. Morda ga na zakon vežejo otroci in nekdanja ljubezen, toda v novih petih letih se mož naposled domisli, da bi si kazalo poiskati kakšno nadomestilo ali si drugače urediti življenje. Površna žena ostane tedaj po pravici na cedilu.

Toda ne samo iz materialnih, temveč tudi iz socialnih vzrokov naj bo sleherni žena do svojega moža še prav tako pozorna, kakor je bila pred poroko in kakor se je pred poroko hvalila, da bo z možem ravnala. Kako pogosto dekleta pred poroko zatrjujejo:

»Pri meni boš imel raj na zemlji. Oh, revček, v kakšnem neredu moraš zdaj živeti. Nihče ti ne krpa srajc in nogavic. No, v najinem zakonu bo drugače. Imel boš lepo omaro, v njej bo vse lepo zavravnano, zlikano in zakrpano. Vsak dan boš vzel lahko iz omare, kar boš potreboval. Vse bo v redu. In kuhala ti bom, ah, kako dobro in okusno! Samo vaša mati zna tako dobro skuhati.«

Prav iste žene, ki je kot dekle pred poroko tako govorilo, pa čez deset let toži:

»Nikoli ne dobim točnega kosila. Nikoli niso nogavice zakrpane in gumbe si moram sam šivati. Joj, kako lepo je bilo, ko mi je še mati kuhala. Imel sem se dobre živce in zdrav želodec...«

Pazi, draga moja, da v tvojem zakonu ne bo tako!

Saška

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEN NA MIZI?

Jedilnik za skromnejše razmere

Četrtek: Goveja juha s fretatnimi rezanci, govedina, krompirjeva omaka. Zvečer: Čespljeva kaša.

Petek: Prežganka z jajcem, kislo zelje, ajdovi žganci. Zvečer: Kruh z maslom, kava.

Sobota: Šara s svinjsko glavo, hren v solati. Zvečer: Koruzni žganci z mlekom.

Nedelja: Goveja juha z zdrobovimi emoki, pražen krompir, prepečena govedina, zeljasta solata. Zvečer: Jetrta v omaki.

Ponedeljek: Meso z makaroni, solata. Zvečer: Močnik.

Torek: Zelenjavna juha, pražene. Zvečer: Golaž.

Sobota: Pašta fižol. Zvečer: Kravice, kisla repa.

Jedilnik za premožnejše

Četrtek: Zelje s fižolom, jabolčni zavitek. Zvečer: Kruški, obloženi s liptavskim sirom¹, čaj.

Petek: Fižolova juha, sirov zavitek, kompot. Zvečer: Palačinke, čaj.

Sobota: Kruhovna juha, govedina na ruski način², krompirjevi kifeljčki, solata. Zvečer: Rižota, solata.

Nedelja: Zelenjavna juha, nadevan telečji hrbet, pražen riž, mešana solata, kompot. Zvečer: Jajčni podmet z gobami³.

Ponedeljek: Goveja juha, kolera-bice, prepečena govedina. Zvečer: Rižev narastek s sladko polivko.

Torek: Krompirjeva juha, turški emoki⁴, čebulna omaka. Zvečer: Ocvrta jetra.

Sreda: Šara s svinjsko glavo, sirovi štrukli. Zvečer: Ocvrta jajca s krompirjevo solato.

Pojasnila:

¹Liptavski sir: Potrebujete četrto kile dobrega suhega sira, kakršnega po-

Pri težavah vsled hemoroidov

pomagata že 1 do 2 Leo-pilule, če jih jemljete po jedi. To sredstvo pomaga že po petih, šestih urah do lahkega in prijetnega odvajanja.

Oglas reg. pod Sp. br. 969 od 28. X. 1938

Leo-pilule

Večerna obleka za današnje resne dni, praznična in lepa, visoko zaprta in z dolgimi rokavi. Krilo je bogato nagubano in prav nič v skladu z varčevanjem, vendar se da tudi temu od pomoči, če napravite krilo ožje. Obleka zato ne bo nič manj elegantna.

Spanje in lepota

Spanje in počitek sta zelo važna pogoja za ohranitev zdravja in lepote. Dosti je ljudi, ki se hvalijo, da jim je vseeno, če neredno spe, da radi noči »prelumpajo« v veselih družbah in da jim zadostuje 4 do 5 ur spanja ter da sploh ne občutijo potrebe po daljšem počitku.

To utegne biti vse res in lepo, toda ti ljudje se ne morejo pohvaliti z zdravim barvo in dobrimi živci. Obraz jim je skoraj zmerom upadel, okrog oči imajo pa sinjaste kolobarje.

Ljudje slabo spe zato, ker neredno spe, ker med spanjem ne leže pravilno, ker soba ni dosti temna ali je pa slabo prezračena. Posebno slabo spe meščani, ker jih motijo tramvajski hrup, ropot na ulicah in radio.

Najvažnejši pogoj za dobro in zdravo spanje in popoln počitek so temna soba, in popoln mir. Spalnica mora biti če le mogoče obrnjena proti dvorišni strani, postelja pa postavljena tako, da okno kljub gostim zavesam ali polkniciam ni pred očmi. Kdor spi v precej osvetljeni sobi, se zmerom pritožuje, da ga oči bole, kajti vidni

LASE KAKOR SVILA

boste imeli, če jih boste umivali in negovali s Savexom. Zahtevajte brezplačno brošuro ali za din 7— v znamkah originalno stekleničico za 3kratno umivanje. L'Oreal 28, Zagreb I, poštini predal 3.

živci tudi pri zaprtih oknih trpe zaradi svetlobe.

Ropotu se človek privad, to pa še ne pomeni, da zvoki ne prodoro do slušnih organov in povzročijo slabo spanje. Prebivalci velikih mest si proti hrupu pomagajo z nekimi kroglicami, ki si jih vtaknejo v ušesa in ne slišijo nikakršnega šuma.

Hrup in svetloba nas med spanjem silno utrujata. Človek postane pri tem živčen in nestrpen. Ko se pa po kopeli, zajtrku in sprejemu nekoliko opomore in vzpostavijo ravnotežje med živci in mišicami, še kljub temu ostane neko znamenje slabega spanja — gube na licih.

Za spanje prav tako obstoje pravila kakor za fizično kulturo, racionalno prehrano in pravilno nego lepote. Lega telesa med spanjem igra zelo veliko vlogo. Spanje na hrbtu je dobro za telesni počitek, razen tega ne povzroči gub na licih in vratu. Ta položaj pa ni ugoden za duševni počitek. Najbolje je ležati na desni strani, ker tako jetra s svojo težo ne pritiskajo na druge organe in tudi srce lahko in nemoteno »pravlja svoje delo«.

Glava mora med spanjem ležati vodoravno, posebno pri slabokrvnih ljudeh. Od spanja na celi kopic blazin se napravijo gube posebno na vratu, zato je zadnji čas, da odpravimo to starinsko navado. Globoko in mirno spanje mora enako koristiti zdravju in lepoti.

Nogavice perilo dežniki

v najboljši kvaliteti, po tovarniških cenah, v prodajalnah tovarne

VIDMAR

Pred Skofjo 19
Prešernova ul. 10
Gospodstva 2
Tyrševa 5, Palača „Slavija“

Fantastična pričeska, kakršna je na pravilni neki pariski frizer. Očitno ga je pri tem navdahnila nova moda zavezanih živorcev.

12 nasvetov za zdravje in lepoto

Dosti majhnih in zelo preprostih trikov, je, da si ohranite zdravje in lepoto. To so stvari, ki jih ne smete nikoli opustiti, toliko manj, ker zanje ne potrebujete časa, posebno če znate varčevati z minutami. Danes se je treba pri slehernem opravilu držati čim preprostejšega in čim praktičnejšega postopka. Kajti čas je zlato, v tem primeru bolj ko kje drugje. Seveda pa takšni triki niso kar si bodi, zato vam hočemo priskočiti na pomoč. Izberite med njimi najlažje. Za začetek se poslužite naslednjih 12 nasvetov.

1 Majhen mozolj na nosu ali na čelu se hitro prikaže. Ni treba drugega, kakor da dan ali dva nimate redne prebave. Ne morete si pa dovolj pogosto ponoviti, da se mozolj pozdravi le, če ga ne stiskate. Žal jih je pa tako malo, ki se morejo upreti temu veselju, da ne bi mozolja stisnile s prsti in pogosto celo z umazanimi prsti. Kakor hitro se pojavi mozolj, pomoičite v vročo vodo košček vate in pritisnite nanj. Biti mora pa tako vroče, kolikor zdržite. Potlej pomoičite košček vate v jod in ko se mozolj odpre, namažite s cinkovim mazilom. Najbolje je, da to storite zvečer, in zjutraj ne bo o mozolju niti sledu. Če boste tako skrbeli za vaše mozolje, se jih boste odkrili poprej, preden bi se utegnili razpasti.

2 Tekoče mlo je posebno praktično in priporočljivo povsod tam, kjer živi več ljudi skupaj. Tako na primer po uradih, šolah itd. pa tudi v družinah. Lahko ga naredite sami in zelo boste zadovoljni z njim, ker je na moč dobro sredstvo za nego rok. Potrebujete 50 gramov mehkega mila, 50 gramov 90odstotnega alkohola, 30 gramov milega glicerina, 20 gramov milne tinkture, 1 gram kloroflove masti. Mlo razpusite v alkoholu, potlej pa počasi dodajate vse druge snovi, preecedite in mlo je gotovo.

3 Varujte se ječmena na očeh. Če se vam večkrat ponavlja, pojdite k zdravniku. Sicer pa se poslužite tegale preizkušene nasveta. Zvečer in zjutraj si veke umijte z destilirano trpotčevno vodo, ki ste ji dodali nekaj sode bikarbone in nekaj kapljice kolinske vode. Kakor hitro vam veke očete in vas začne srbeti, vsake dve uri zaužijte kapljico tinkture volčjih jagod na sladkorju, s toplo bezgovo vodo si pa umivajte veke.

4 Vsaka izmed vas nima kopalnice in tudi tiste, ki jo imajo, se je od časa do časa ne morejo poslužiti. Kljub temu si pa lahko ohranite kožo čisto in volno. Zmešajte 250 gramov mandljev v prahu, 25 gramov riževe moke, 25 gramov Florenčine

perunike, 5 gramov mahagonijevca v prahu, 15 gramov mila v prahu in nekaj kapljic parfuma. Dajte za pest zmesi v vrečko, ki se z njo umivate in jo zašijte. Kadar se umivate, se s to vrečko drgnite po vsem telesu. Vrečko lahko uporabite večkrat.

5 Če imate občutljive noge, jih morate negovati, posebno takrat, kadar dosti hodite. Zjutraj in zvečer si podplate masirajte z mandljevim oljem. Presenečeni boste, ko boste videli, kako z lahkoto boste ves dan hodili. Masirajte se takoj, ko vstanete, da se olje posuši preden obujete nogavice. Masirajte zmerom le od pete proti prstom.

6 Mraz, suh veter, vremenske spremembe škodujejo vašim ustnicam, ki kaj rade razpokajo. Temu se boste izognili, če boste v takšnem vremenu dvakrat na dan, ali pa če so vam ustnice že razpokale, tudi večkrat na dan, pritisnili na ustnice košček vate, ki ste jo namočili v mešanici 30 gramov destilirane rožne vode in štirih kapljic laudanuma. Razpoke bodo kmalu izginile.

7 Ena sama vaja vam bo pripomogla do lepe, vitke in gibčne postave. Vsako jutro vzemite v roke po pol kile težke ročke ali pa kakšen drug predmet, morebiti kar ščetke za lase. Glavno je, da nekaj tiščite v roki. Naslonite stisnjene pesti na ramena in se z životom obrnite na desno, medtem ko glavo obrnete na levo. Potlej napravite to vajo v obratnem smislu. Poznala sem neko damo.

Monogrami — entel — ažur
gumbnice — gumbi — plise
fino in hitro izvrši
Matek & Mikeš
LJUBLJANA, Frančiškanska ulica
Vezenje perila, predtisk ženskih
ročnih del

ki je napravila to vajo stokrat vsako jutro in dosegla krasno postavu.

8 Alkohol in slaba prebava sta koži zelo škodljiva. Kakor hitro začutite, da imate mastno kožo in razširjene znojnice, boste kožo osvežili s tole krinko: kapljico za kapljico vlijavte lanenega olja v rženo moko, tako da nastane kaša. Potlej si jo namažite na obraz in pustite na njem pol do ene ure. Izmljite s čisto vodo. Ta recept uporabljajte tudi po kakšni bolezn, ko okrevate.

9 Nič ni bolj mučnega ko bolečine v križu in v kolkih. Temu se lahko izognete, da imate mastno kožo in razširjene znojnice, boste kožo osvežili s tole krinko: kapljico za kapljico vlijavte lanenega olja v rženo moko, tako da nastane kaša. Potlej si jo namažite na obraz in pustite na njem pol do ene ure. Izmljite s čisto vodo. Ta recept uporabljajte tudi po kakšni bolezn, ko okrevate.

10 Kadar ste izredno utrujeni zaradi prezaposlenosti in sploh v nekaterih razdobjih, ko se slabo počutite, je posebno priporočljivo paziti na prebavo. Kajti od tega je dosti odvisna vaša lepota. Pri lenivosti črevesja vzemite kakšno odvajalno olje. Če tega ne morete prenesti, si kupite v lekarni eno od že pripravljenih odvajalnih sredstev. Še najbolj pri roki imate pa suhe slive in suhe fige. Zvečer namoičite v vodo 6 sliv in 2 fige. Do zjutraj se bodo napele, potlej jih pa pojedite. Zanesljivo vam bodo pomagale.

11 Če se vam znojnice razširijo in če imate dosti zajedavcev, natočite v posodo vrele vode. Lahko ji dodate nekaj žlic soli. Držite glavo nad paro in se pokrijte z brisačo. Ko vam bodo že kaplje drsele po licu, se splaknite s svežo vodo in se obrišite. Iztisnite vse zajedavce. Zdrgnite s koščkom vate, ki ste jo pomoičili v raztopino boraksove kisline (na pol litra vode dve žlici boraksove kisline).

3 praktična in preprosta božična darilca iz ostankov kvačkanca

Tok za šest nožev
Tok za šest nožev. Tok lahko naredite za zajtrkavalne nože ali pa za velike, pri tem se morate pač ravnati po določenih merah.

Za tok potrebujete bel kvačkanec, nekaj rdečega ali sinjega. Nasnujte 50 petelj z rdečim kvačkanecem in napletite 6 vrst samih desnih. Potlej pletite z belim kvačkanecem, in sicer dve levi, 6 desnih, na koncu pa končajte z dvema levima. Tako pletite 20 cm visoko za velike nože in 16 cm visoko za majhne. Na koncu pletite spet rdečo prog, in sicer eno pletilko desne druge pa leve, 2 in pol cm visoko. Dalje pletite spet 26 ali pa 22 cm visoko z belim kvačkanecem, nato 2 in pol cm visoko rdečo prog, nato pa 9 ali 5 cm z belo prejo. Naposled še 1 cm visoko rdečo prog in zaključite.

Zdaj tok sešijte. Upognite ga pri progi št. 2 (glej diagram št. 1), in sicer ravno čez sredo proge. Sešijte na koncih in med progami iz levih petelj, tako da bo imel vsak nož zase posebno vrečko. Nato nasnujte petlje od D do A (diagram št. 2.) in napletite okrog 5 vrst desnih petelj. Progo prišijte navznoter.

Tok za cigaretno škatlico

Tok je narejen prav za škatlico cigarete, ki je velika približno 10x9 cm. Narejen je iz pisanih ostankov svile, da škatlica gladko zdrkne vanj. Vzemite po možnosti takšne barve, ki se bodo lepo ujemale in pletite na lice desne, narobe pa leve petlje. Spodnji širši in zgornji širši rob naj bosta iz iste svile. Povrh lahko izvezete tudi črte verižnega vboda, kakor vidite na sliki. Tok se zapira s patentno zadrgo. Položite ga med dve vlažni poli svilenega papirja in obtežite. Ko se posuši, vsijte zadrgo.

Srčasta denarnica

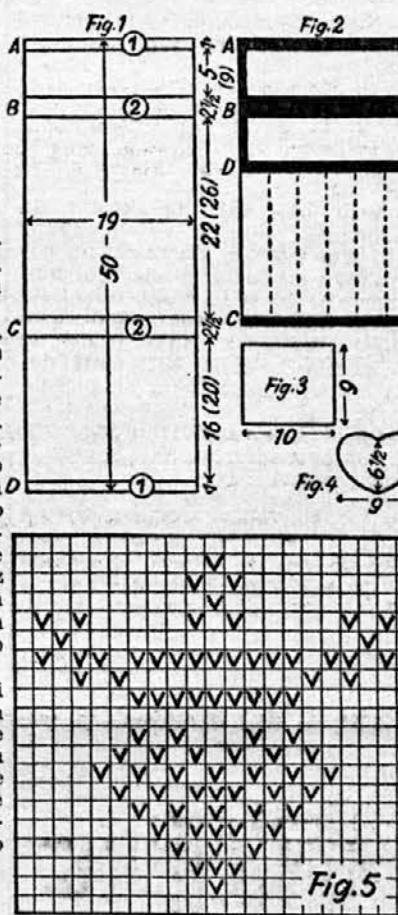
Za denarnico napravite dve srčasti polovici. Poleg enobarvnega kvačkanca potrebujete še kvačkanec takšne barve, ki se bo z njo ujemala. Za podlogo potrebujete kos kakšnega močnega blaga in kos trdega platna. Poleg tega 8 cm dolgo zadrgo in pletilki št. 12.

To pustite čez noč. Ko se zbudite, se namažite znova. Kristalčke, ki so se vam napravili na obrazu, obrišite z brisačo.

12 Da boste bolj slišali, si od časa do časa kanite v uho nekaj kapljic zelenega čaja. Kajti bolj je poskrbeti za sluh prezgodaj kakor pa prepozno, posebno če včasih bolj slabo slišate. Neka stara dama, moja znanka, je imela še v pozni starosti nad vse dober sluh, ker si je vse življenje od časa do časa kanila v uho nekaj kapljic zelenega čaja. Zlizo čaja vržete v vodo in ga zavrete.

KLOBUKI v gledališču

Dame pogosto prihajajo v gledališče in na koncerte v sijajnih toaletah. To je tudi pravilno, kajti lepa toaleta ustreza takšnemu namenu. Dame pa v večini primerov delajo veliko napako. Ne znajo namreč izbrati klobuka. Pogosto prihajajo v gledališče, v kino in na koncerte s klobuki širokih krajevcev, ali pa z visokimi peresi. Že dosti je blo udrihanja čez takšne klobuke, a vse je le bob ob steno. Ni pa samo netaktno, temveč tudi ne-

Za en del denarnice nasnujte 3 petlje. Dodajajte na začetku vsake desne vrste po dve petlji, dokler jih ni na pletilki 24. Nato pa do 30 petelj dodajajte le po eno petljo v začetku vsake desne vrste. Dalje pletite brez dodajanja, dokler ni delček visok 6 in pol cm. Takrat srednji dve petlji snemite, stranskih 14 pa snemajte na vsaki strani po eno petljo na vsaki pletilki. Ko jih ostane 6, jih snemite hkrati. Drugo stran snemajte prav tako.

Druga polovica denarnice je prav takšna ko prva, le drugačne barve. Na denarnico izvezite vzorec, ki ga vidite na sliki št. 5. Barvi sta na obeh polovicah denarnice samo zamenjani. Platno in bombažasto blago izrežite v isti velikosti. Potlej vsijte trdo platno med bombažasto podlogo in pleteno polovico. Vse lepo obrobite in naposled prišijte še zadrgo.

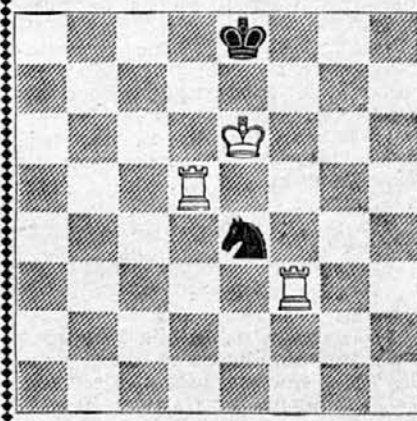
viljudno, da se dame prav nič ne ozirajo na druge gledalce. Takšni klobuki so morebiti lepi in privlačni, a ne za gledalce, ki v dvorani sede za damo s takšnim klobukom. Namesto, da bi gledal na oder ali na platno, ima neprestano pred seboj velikan-ski nestvor, skozi katerega ne more ničesar videti ali bi si moral pa zlo-miti vrat.

Zato je kajpak potrebno, da ima dama k svoji elegantni toaleti tudi majhen klobuček, brez širokega kraja ali visokih peres in brez visokega oglavja. To velja za tiste dame, ki so v dvorani nočejo odkriti, sicer je pa dosti primernejše, če so v dvoranih razoglave. Saj danes je frizerska umetnost že tako na višku, da vsaka dama rada pokaže svoje lepo urejene kodrčke. To je tudi najprimernejše, kajti le malokje vidite po dvoranih dame s klobukom na glavi.

ČIST BEL OBRAZ
v 10 dneh z uporabo FEMINA kreme proti PEGAM. Suha ali mastna 20.- din. Po povzetju pošilja:
PARFUMERIE BALOG — STARI BEKEI,
Dunavska banovina.

ŠAH

Problem št. 128
Bestavil W. A. Shinkman (1902)

Mat v 3 potezih (B17)

Dve klasični kratki partiji

Evansov gambit (Dunaj 1862)
Beli: W. Steinitz Črni: Pilhal

1. e4	e5
2. Sf3	Sc6
3. Lc5	Lc5
4. b4	Lxb4
5. c3	La5
6. o-o	Sf6
7. d4	exd4
8. La3	d6
9. e5	de5
10. Db3	Dd7
11. Te1	Df5
12. Lb5	Sd7
13. Dd5	Lxc3
14. Sxe5	Se7
15. Sxd7	Dxd5
16. Sf6 šah	Kd8
17. Lxe7 mat.	

Španska partija

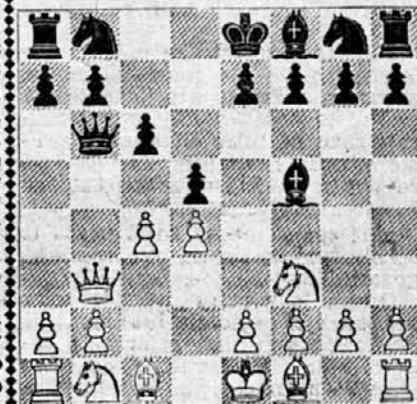
(Vratislava 1865)
Beli: Zuckertort Črni: Anderssen

1. e4	e5
2. Sf3	Sc6
3. Lb5	Sge7
4. c3	d6
6. o-o	Sg6
7. Sg5	h6
8. Sxf7	Kxf7
9. Le4 šah	Ke7 (d5)
10. Dh5	Dc8
11. Dg5 šah	hg
12. Lxg5 mat.	

Šahovska past

Pozicija iz partije Schlechter-Perlis (Karlovi Vari 1911)

Po potezah
1. d4 d5, 2. c4 c6, 3. Sf3 Lf5, 4. Db3 Db6

sta igralca nadaljevala:

5. c4xd5! Db6xb3?
Toda bolje bi bilo, najprej Lxb1:
6. a2xb3 Lf5xb1.
Če 6. ... cxd, sledi 7. Sc3 e6, 8. Sb5
7. d5xc6!! Sb8xc6
8. Ta1xb1

in beli ima kmeta več.

7. ... Le4 ni primerno, ker 8. Txa7 Txa7, 9. c7! in beli dobi.

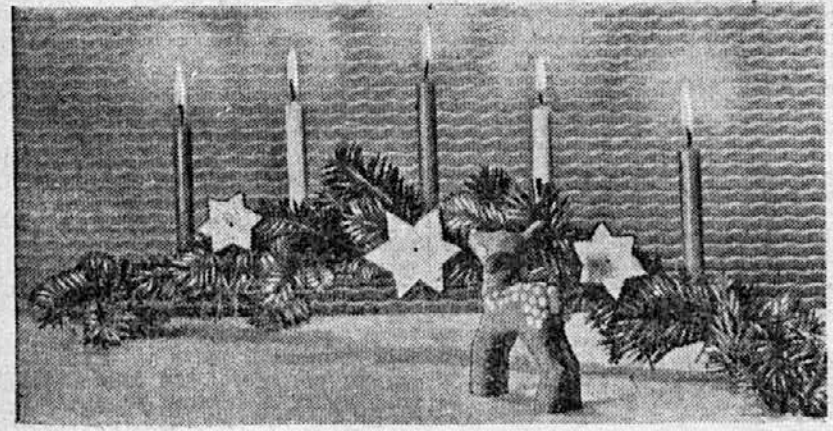
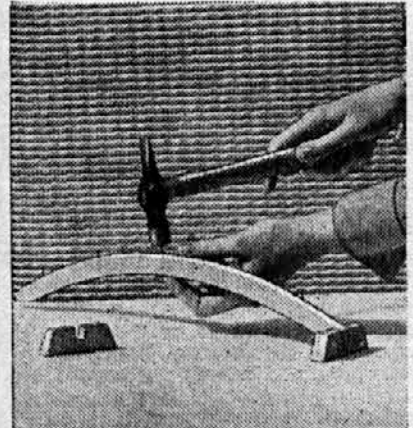
Rešitev problema št. 127

1. Sg3-f5	Ke1-f1!
2. Sf5-e3 šah	Kf1-e1
3. Kc1-c2	f3-f2
4. Ke2-c1	f2-f1D
5. Se3-c2 mat.	

„DRUŽINSKI TEDNIK“
v vsako SLOVENSKO HIŠO!

Praktični nasveti

Bliza se božič. Ze zdaj bo treba pripraviti to in ono. Pri tem vam hočemo pomagati. Na sliki vidite, kako lahko napravite lep, prazničen svečnik, in sicer iz navadnega obešalnika. Odvijete mu kljuko in vanj v primernih razdaljah zabijete žebeljčke brez glavic. Iz dveh koščkov lesa napravite stojalca. Vse skupaj ovijete z lepimi jelkovimi vejicami, ki jih pritrдите s prav tanko žico. Preden nataknete sveče na žebeljčke, jih predrite z vročiglo. Naposled svečnik okrasite z zlatimi ali srebrnimi zvezdami iz lepenk in svečnik je gotov.

10. nadaljevanje

»Res je, čisto iz sebe sem. Nisem pričakoval od tebe takšnega dejanja.«

Na Oraninem obrazu se je zazrcalila globoka žalost. Spoznala je, da ni podcenjevala jeze svojega očeta; očitki so se že pričeli.

»Ne pozabi, očka, da sem se sprijaznila s to poroko samo za ceno, da ubežim smrti ali pa še hujši sramoti.«

»Za opravičilo kakšne neumnosti imamo zmerom pripravljen izgovor,« je zagodrnjal gospod Le Cadreron.

»Prišedem, oče, da ni bilo prijetno, poročiti se z neznancem, s človekom, ki sem ga videla prvič v življenju!«

»In kaj je sploh bil ta tvoj, neznavec?«

»Letalec.«

»Vojaški letalec?«

»Da.«

»Ni mogoče, da bi bila ta poroka veljavna. Prisilili so te, da si igrala vlogo neveste brez svoje volje. Zdaj si doma, na varnem in zdaj bomo že poskrbeli, da bomo to poroko razveljavili.«

Orana je resno odkimala.

»Ne, oče. Pozabljaš, da je bila ta poroka nekakšno plačilo, nekakšen krvni dolg.«

»Dolg?«

»Da. Ta španec je tvegval svoje življenje, da je rešil moje.«

Gospod Le Cadreron se je porogljivo zasmejal:

»Kakšno protislovje! Sama sebi lažeš! Saj si vendar dejala, da ga nisi še nikoli videla!«

Mlada žena se je ob tem očitku spomnila odkritega in dobrodušno žarečega letalečevega obraza in spravljivo je pojasnila:

»Morda je to storil samo iz usmiljenja do bližnjega, iz zavesti, da je treba pomagati šibkim, ki se ne morejo sami braniti. Nekaj je neizpodbitno: če bi bili anarhisti izvedeli, da je lagal, govorec, da sem njegova nevesta, bi bilo po njem.«

»Vse to je prav nenavadno,« je zagodrnjal oče.

»Nenavadno, a resnično,« je potrčila Orana.

»Denimo, da je res,« je dejal gospod Le Cadreron nejevoljno. »To pa vendar še ni vzrok, da bi vse svoje življenje žrtvovala temu človeku.«

Orana je začutila, kako jo je zbudilo v srcu. Zavedela se je, da je njena sodba o tej stvari drugačna, kakor mnenje njenega očeta. Zavedela se je tudi, da je samo en način, kako poravnati takšen dolg, ki si ga je sama določila.

»Zdi se mi, da ima samo mož, ki mi je rešil življenje, pravico, odvezati me tega dolga,« je trdno dejala.

Govorila je tiho, z očmi, uprtimi v daljavo, kakor da bi tam iskala potrdila za svoje besede.

»Morda je pa človek, ki o njem govoriš, že mrtev,« je po kratkem molku dejal gospod Le Cadreron.

Orana je odkimala.

»Kaj kimaš?«

»Živi. Povprašala sem po njem.«

»Kdaj?«

»Zadnjič, ko sem se odpeljala v Pariz. Ko ste me sumničeli, da se zabavam v Parizu s prijateljicami, pač niste vedeli, zakaj sem se morala tako na hitro odpeljati v prestolnico. Izvedela sem, da moj mož še živi in da je moj zakon tudi na Francoskem veljaven.«

»Tri sto zlomkov! In ti poveš to tako mirno, kakor da bi o vremenu govorila!«

Orana je proseče dvignila roke, kakor da bi se hotela braniti.

»Hotela sem vam prikriti to zadevo, toda tako me silite, da bi se poročila z Andréjem, da mi ni kazalo drugega, kakor razodeti svojo skrivnost.«

»André bi bil pa tudi vse drugačen mož kakor ta tvoj nesrečni španec! Kaj je pa v civilu, ta tvoj, letalec?«

Poslednjo besedo je izrekel gospod Le Cadreron tako zaničljivo, da je Orana zmedena pobesila glavo.

»Nikar me ne obsojaj, oče,« je proseče dejala. »Ne veš, kako sem trpela, ko so mi povedali, da je ta zakon veljaven tudi pri nas.«

Graščak je v besni onemoglosti razprostil roke.

»Kje je pa zdaj ta nepričakovani zet, ki mi je danes kar na lepem z neba priletel v družino?« je vprašal zaničljivo.

»V Madridu. Tako so mi dejali na poslanstvu.«

»Ali ga nisi še nič videla, kar si se vrnila na Francosko?«

»Ne.«

»Ali si pa tudi čisto prepričana, da je vse resnica, kar govoriš?«

»Žal je vse gola resnica,« je pokimala Orana.

Gospod Le Cadreron je zdaj vstal, srdito odrinil stol, da je odletel do srede sobe, in pričel trdo koraciti po sobi gor in dol. Neverjetno! Njegova hči, pa poročena brez njegove vednosti! No, lepa sramota bo to! In njegovi načrti! Poroka z bogatim bančnikom je šla po vodi...

Liubezen

ŠPANSKEGA ČASTNIKA

IZ FRANCOSKINE PREVEDLA K. N.

Segel si je z roko v lase, si jo pritisnil na čelo, kakor da bi hotel ugotoviti, ali more biti sploh vse to res in ali niso to samo zoprne sanje.

»Zakaj nam nisi poprej ničesar omenila o tej preteči poroki?« je vnovič razburjeno vprašal.

Skomignila je z rameni. Bila je že tako utrujena...

»Zakaj naj bi tudi govorila?« je žalostno vprašala. »Vedela sem, da bom sprožila samo plaz nevšečnosti... Bala sem se, da boste hudi name...«

»Nisem ljudožerec! Ne bom te požrl! Ali ti kaj očitam? Očitam ti samo to, da si tako dolgo prikrivala resnico!«

»Vem, kako sovražiš vse, kar je v zvezi z vojno. Bala sem se, da bi bil nejevoljen, ker sem privolila v zakon z miličnikom, čeprav za ceno svojega življenja.«

»Nisem ljudožerec!« je ponovil gospod Le Cadreron v navalu svete jeze.

Žalosten nasmeh je zaigral okrog Oraninih ustnic. Poznala je očeto ljubezen, toda poznala je tudi njegovo, žal, ne vselej upravičeno jezo.

»Vem, oče, kako te skrbi moja bodočnost,« je tiho dejala. »Prav zato sem molčala. Če bi mi na poslanstvu sporočili, da je moj mož mrtev, ne bi ti in mati nikoli izvedela o tej žalostni dogodivščini mojega življenja. Kakor vidiš, se je zgodilo drugače. Niti moja dobra volja pa tudi tvoja ne moreta izbrisati tega, kar se je zgodilo...«

»Da, da,« je zamišljeno odgovoril gospod Le Cadreron. »Nihče ne uide svojih usod...«

»Torej, oče, če si se vdal v usodo, zakaj potlej meni očitáš?« je tiho vprašala.

»Ničesar ti ne očitam, tebi osebnost ničesar... Samo nečesa ne razumem, tega ne, kako moreš trditi, da je takšen zakon veljaven?«

»Moralno je veljaven. Rekla sem že, da gre za nekakšen krvni dolg.«

»Morda bi bil veljaven, če bi dolgo živel s tem človekom,« je zamišljeno dejal oče.

»Ali meni, da je veljavnost zakona odvisna od tega, kako dolgo traja?« je nekam zmedeno vprašala dekle.

»Nikar ne pričenjaš neumnosti kvasiti. Prepričan sem, da po pravih naše cerkve zakon ne velja, če ga zakonca dejansko ne izpolnita.«

»Štiri in dvajset ur zakonskega sožitja, ali ni to dovolj?« je vprašala mlada žena, slutec, da se je zdaj približala bolni točki svojega razgovora z očetom.

»En dan, to ni nič!«

»En dan... in eno noč!«

»Kako: eno noč?«

»Štiri in dvajset ur, kakor sem rekla,« je trdno dejala Orana.

»Hm... No, čeprav... Ali nisi dejala, da je takoj nato odpotoval na Mallorco?«

»Povedala sem vam, da me je zapustil ob zori, ko je moral z drugimi odriniti na fronto.«

»In noč?«

»Očka, noč...« Orani je zastala beseda.

»Govori vendar,« se je razburil gospod Le Cadreron. »Včasih si res zoprna, človek bi moral sleherni besedo posebej izvleči iz tebe.«

»Noč... noč je bila takšna, kakor poročna noč pri vseh novoporočencih,« je naposled izjcljala Orana, rdeča do ušes.

Gospod Le Cadreron je skočil izza mize, kakor bi ga bila osa pičila.

»Kaj vendar blebeteš?« je zakričal tako silovito, da se je zdelo, kakor da bi se še zrak v sobi stresel od zvoka njegovih besed.

Mlada žena je stala sredi sobe, blede in nepremična, kakor da bi ji to vprašanje ne bilo prav nič mar. Tisti trenutek je začutila, kako zelo bi zdaj potrebovala nekoga, ki bi jo varoval pred to očeto sveto jezo... Hkrati je medlo zaslišala, da mora po vsaki ceni braniti tistega, ki je bil kriv, da je morala tako trpeti, toda tudi tiste-

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Škrobi in svetilolika srajce, ovratnike, zappestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

ga, ki ji je rešil življenje, Morena, svojega moža...

Na okenska stekla je enakomerno udarjal dež, kakor bi drobne igle padale na kamnitna tla. Drobno in enakomerno... Ta enolični zvok so na lepem presekali rezki udarci velike stenske ure.

»Torej si bila žena temu pritepencu?« se je zganil gospod Le Cadreron in napeto pogledal Orano.

»Nisem se mu mogla odtegniti,« je zajecijala. »Mislim, da ima pravico...«

»Pravico?« je ponovil gospod Le Cadreron, brisajoč si čelo, ki se mu je na lepem spotilo. »Morda je imel pravico, toda gentleman ni bil, to ti povem!«

»Ali meni, oče,« je počasi vprašala mlada žena, »da bi naš človek tik pred odhodom na fronto ravnal drugače?«

»Zanesljivo. Naš častnik bi bil pač plemenit do konca.«

Obraz mlade žene se je zresnil. »Torej ravnajo naši vojaki pravičneje kakor španski,« je mirno dejala. »Pogosto sem se mučila z vprašanjem, kaj bi storil naš človek v takšnem primeru. Poučil si me ti, oče...« v njenem glasu je zatrepetalo nekaj bridkega. »Toda

povem ti, oče, da je bilo v Barceloni tedaj le malo ljudi, ki bi mi rešili življenje, tako kakor mi ga je rešil Moreno. Še manj jih je pa bilo, ki bi v takšnih okoliščinah spoštovali mojo čast...«

Gospod Le Cadreron je nekoliko v zadregi pobesil glavo. Ni bil čisto prepričan, kaj bi v takšnem ali podobnem primeru storil francoski vojak, zato se mu je zazdel njegov očeček na lepem neupravičen.

»Vseeno,« se je vnovič razjezil, morda prav zato, ker je spoznal, kako jalovi so zdaj ti očitki, »vseeno nočem ničesar vedeti in ne slišati o tem tvojem letalcu! Naj si le drzne priti do mene, pokazal mu bom vrata!«

Orana je zardela: »Mar človek, ki je rešil življenje tvoje hčere, res ni vreden drugega?« je pikro vprašala.

»Kar ugovarjaš mi,« je razdraženo odgovoril gospod Le Cadreron, »s tem mi ne boš prišla do živga. Zame je važno samo to, da razveljavimo ta zakon, sklenjen v vse preveč nenavadnih okoliščinah, da bi bil veljaven tudi pri nas!«

»Pravkar si dejal, da je zakon veljaven, če ga zakonca dejansko izpolnjujeta.«

»Motiš se, draga moja! Če je tvoj mož res pravi gentleman — kakor se zdi, da trdiš ti — bo razumel, da ne moreš vse življenje životaričiti ob njem, in bo sam privolil v ločitev.«

Mlada žena je odkimala.

»Nemogoče, očka.«

»Res? In zakaj?«

»Zakaj? Zato, ker je tudi duhovnik blagoslovil najino zvezo.«

To pol so Oranine besede zbudile v gospodu Le Cadreronu vso tisto jezo in mržnjo, ki ju je dotlej prikrival svoji hčeri na ljubo. Skočil je pokonci in udaril s pestjo po mizi:

»Nikoli, nikoli ne bom dovolil kakšnemu tujeu vstopa v našo družino! Razumeš?«

Sesedel se je, kakor da bi mu bil kdo noge spodnesel, si zarič glavo v roke in topozestrnel v črnilnik na pisalni mizi.

»Očka,« je dejala Orana tiho in mirno, z glasom, ki je v njem drhtelo sočutje, »nikar si tega tako ne ženi k srcu. Pomisli, da mi je ta poroka prihranila trpljenje in še večjo sramoto. Ali bi rajši imel, če bi bila tvoja hči mrtva in še onečastena po vrhu?«

Gospod Le Cadreron ni ničesar odgovoril. Še zmerom je topo strmel predse, kakor da bi v trenutku, ko je izvedel to novico, življenje zanj prenehalo.

Oranine misli so pa v teh sekundah molka poromale za leto dni nazaj k tistemu trenutku, ko ji je njen mož, tedaj še tuječ, položil roko na ramo z besedami: »Pustite jo, moja nevesta je!« Zazdelo se ji je, kakor da bi še živo videla pred seboj njegov možati obraz z odkritimi očmi in slišala njegovo tiho šepetanje: »Govorite kakor

jaz, señorita...« Hkrati se je spomnila njegovega strastnega poljuba in svojega podzavednega odpora do tega prvega neugnanega ljubkovanja. V trenutku, ko je prereševala te spomine, se sama ni zavedala, ali so ji v oporo ali jo pa še zmerom teže... Samo nečesa se je dobro zavedala: kakor hitro je dejal letalec, da je njegova nevesta, se je počutila varno; čutila je, da ima zaščito. Njemu, svojemu možu, je dolžna svojo vrnitev v domovino, njemu je dolžna, da se je vrnila živa in zdrava...

In potlej se je spomnila še nekaterih njegovih besed, ki so ji proti njeni volji ostale v spominu. Tisto noč po njuni poroki, tisto edino noč, ki sta jo preživela skupaj, je njen mož med nežnim ljubkovanjem govoril:

»Moral sem te rešiti, deklica ljubav, kakor hitro sem te zagledal. Spomnim se samo, da sem se takoj tedaj zavedel, da te moram po vsaki ceni spraviti na varno... Glede sem tvoje oči in nisem mogel razumeti, da naj bi se za zmerom zapre. Gledal sem tvoj nedolžni obraz, tvoj šibko, nežno postavo in nisem mogel prenesti misli, da bi po tebi segle umazane roke pijanih anarhistov... Vedel sem, da hočem samo še nekaj: rešiti te! Rešiti te po vsaki ceni, tudi za ceno lastnega življenja.«

Pozneje, ko si jo je vzel — Orana je še zdaj čutila, kako ji je ob tem spominu rdečica zalila obraz — se je tako skromno opravičeval:

»Señora, tako lepi ste, jaz sem pa samo šibek človek, spriču svojih želja, človek kakor vsi drugi. Vaša lepota je moje edino opravičilo. Oprostite mi! Nikar me pretrdo ne obsojajte. Če bom jutri ali pojutrišnjem umrl, vedite, da ste bili vi edina in poslednja luč mojega življenja...«

Takšne besede so morale dobiti odmev v nedolžnem Oraninem srcu, saj ga dotlej še ni razočarala nobena ljubezen, bilo je pripravljeno sprejemati in verjeti nežnim ljubezenskim prošnjam in obljubam.

V tistih trenutkih molka se je Orana zavedala, da mora braniti svojega moža proti krivični obsodbi svojega očeta.

»Oče,« je vprašala krotko, »all ne čutiš, da je ta dolg, ki ga moram plačevati s svojim telesom, nekakšen krvni dolg? Ali ne čutiš, da moram čakati tega človeka, ki je zdaj pred Bogom in pred ljudmi moj mož, čeprav ti o njem kar koli govoriš? Res, moj položaj je težak, a kaj naj storim?«

»In če se ne bo vrnil?« jo je nenadno vprašal gospod Le Cadreron.

»Teda, oče,« je nekoliko prisiljeno odgovorila Orana, »bodi vesel. Tvoja hči bo ostala pri tebi vse svoje življenje. Menda boš razumel, da ne maram jaz spominjati njega, da je moj mož, in ga prositi, naj se vrne k meni!«

»Torej nameravaš vse svoje življenje preživeti kot slamnata vdova?« je razjarjeno vprašal gospod Le Cadreron.

»Bom, če bo to potrebno. Ne maram, da bi ta zakon razveljavili, kajti sama sem privolila vanj. Napisala sem svoje ime na poročno listino, na listino, ki je bila zame hkrati tudi poročstvo za prostost in svobodo. Razen tega naju je tudi duhovnik blagoslovil... Te dve okoliščini, oče, ne morem postaviti na laž! Nikoli ne bom tega preklinala! Svoje življenje dolgujem svojemu možu. Tega ne bom nikoli pozabila!«

Gospod Le Cadreron je spoznal, da vse njegovo prigovarjanje ne bi imelo nikakšnega uspeha.

»Poslušaj,« je dejal zapovedovalno, »to, kar si mi povedala, je tako novo in važno, da moram najprej sam premisliti, kako mi je ravnati; posvetovati se moram pa tudi s tvojo materjo. Vsekakor moram dobiti v roke tiste znamenite barcelonske listine: stavim, da so napadne! Norca so brili iz tebe, o tem sem prepričan. Tudi v Španiji morajo — kakor pri nas na Francoskem — stari odobriti hčerino poroko.«

»Ne, oče,« je odgovorila prav tako prepričevalno in trdno Orana. »Ne v Španiji in ne na Francoskem stari nimajo besede pri poroki, če sta ženin in nevesta že polnoletna, kakor sva bila moj mož in jaz.«

»Kako le moreš meni tako govoriti!« se je vnovič razhudil gospod Le Cadreron, videč, da njegovi ugovori ne drže.

»Primal si me govoriti tako, kajti razveljaviti hočeš nekaj, kar je po vseh pravih pravilih in veljavno. Nikar ne skušaj trmoglavo zlomiti moj odpor! Ne bom izpolnila tvojega upanja in ne bom se ločila! Če me moj mož sam ne bo polskal, bom ostala vse svoje življenje žena brez moža, slamnata vdova, če hočeš tako reči. Verjamim mi pa, da bo Moreno prišel in da bo zahteval, naj grem z njim. Ubogala bom, kajti to je edini način, da mu poplačam, kar je v tistih dneh storil in žrtvoval zame.«

Humor in anekdote

Prej in potlej

»Kako ti morem dovoliti, da te Miha zmerom obsipa s pokloni in različnimi pozornostmi. Zakaj se pa potlej z njim ne poročiš?«

»Ker bi se težko odvadila poklonov in pozornosti.«

Ze ve

»Zelo mi je žal, dragi tovariš, ker sinoči nisem mogel priti na sejo. Toda verjemi mi, okoliščine, ki so nad mojo močjo...«

»Vem, vem, tudi sam sem oženjen!«

Razočaranje

Ona: »Veš, dragi moj, če me vzameš za ženo, boš dobil v hišo nekoga, ki se sijajno razume na kuhno.«

On: »Veseli me, da znaš dobro kuhati.«

Ona: »Jaz? Bog obvaruj, to je moja mama, ki bo stanovala pri naju!«

Usodna navada

»Ali je res da ste ob novem letu dobili višjo plačo?«

»Res je že, toda od tega žal ničesar nimam. Imam namreč usodno navado, da v sanjah govorim in tako sem se pred ženo izdal.«

Razumljivo vprašanje

Raziskovalec, ki se je vrnil s svoje odprave po Afriki:

»V nekaterih pokrajinah srednje Afrike še danes žive divja plemena, ki

ne plačujejo ne davkov ne nobene druge dajatve.«

Meščan: »Potlej pa sploh ne razumem, kako so mogli ti ljudje podivjati.«

Pri zdravniku

Zdravnik: »Torej ste se držali mojih navodil: vsak dan tri tablete in po vsaki tableti čašo konjaka?«

Pacient: »Sem, gospod zdravnik; samo s tabletami sem za teden dni zastal, s konjakom sem pa za tri tedne prehitel.«

Reka je podobna možu

Vodnik: »Vidite, gospa, to je reka ponikalnica. Tu izgine v zemljo in se pojavi šele tik pred kavarno.«

Izletnica: »V tem je podobna mojemu možu.«

Govoreči stroj

Slavni izumitelj Edison (1847—1931) je bil nekoč v družbi neke dame, ki ga je obsula s celo ploho pohval zaradi njegovih genialnih izumov. Ko mu je govorila: »...vse to in še govoreči stroj...« ji je Edison skočil v besedo:

»Ne, ne, motite se, draga gospa, izumil ga je sam gospod Bog. Jaz sem sestavil le prvi stroj, ki ga je mogoče ustaviti...«

Nevarna izurjenost

Neki angleški pisatelj in časnikar, ki je dosti in marsikaj pisal o Indiji, je nekoč obiskal indijskega pisatelja Go-

pala in ga vprašal, kaj misli o pisateljevanju. Gopal mu je odgovoril:

»Pisanje in branje sta tako nevarni izurjenosti, da se jih ne bi smel nihče naučiti prej, preden si ne bi bil v svesti, da je značaje.«

Anatol France in njegova tašča

Slavni francoski romanopisec Anatol France je nekoč pričakoval svojo taščo in je slugi dejal:

»Tu imaš deset frankov; pojdi na postajo in počakaj mojo taščo.«

»Kaj pa, če je ne bo?« je vprašal sluga.

»Potlej dobiš še deset frankov.«

Wilsonova duhovitost

Za časa predsedovanja ameriškega prezidenta Wilsona je umrl neki višji uradnik Bele hiše, po imenu Deaksls. Neki kandidat za njegovo službo je prišel k prezidentu in ga vprašal:

»Kaj mislite, ko bi jaz prišel na Deakslsovo mesto?«

»Nič ne mislim,« je dejal Wilson. »

Kadar nevtralcenci mine »nevtralizirajo«

1. Mina, ki jo je morje vrglo na nizozemsko obalo. Samo na otočju Vlielande so valovi en sam dan naplavili 55 takih morskih pošasti, komaj po 200 metrov vsake. K mini kajpak nima dostona kdor si bodi. Zato jo straži vojak, njegov tovariš je pa odšel po eksplozijskega tehnika.

2. Je že prišel, a ne sam. Gledalec se nehote s strahom vpraša, ali imata prižgani cigareti, ko bežata po zlovesni krogli, bolj podobni velikemu holandskemu siru, polnemu bodic, z dvojico majhnih oči in obročem v nosu. Vojaka, specialista za to nevarno delo, si prizadevata, da mino nevtralizirata. Toda ravnanje morata silno oprežno, kajti svinčeni »prsti« se kaj radi ukrivijo, a še tako neznan ukrivljaj utegne zdrobiti tubo s kromovo kislino in izliti kislino v električni element, spojiti tok in vzgati pokalno živo srebro, hkratu z njim pa nevarno razstrelivo, »trotil« po imenu.

3. Eksplozijski strokovnjak odvijne z velikim izvijačem »prste«, ki obdajajo cevi, polne kisline. Ti »prsti« se zde zelo trdni, v resnici pa neznan udarec zadošča, da se ukrivijo in zdrobe steklena tuba v svoji notranjosti.

4. Koliko poguma in hladnokrvnosti mora imeti ta človek! Poglejte ga, kako mirno dela — in vendar bi ga za las zgrešen gibljaj prihodnji trenutek lahko raznesel na tisoč koscev.

Kako se te nevarne nadloge odkrižajo, vam pove in pokaže

NAŠ DANAŠNJI ILUSTRIRANI ČLANEK

bomo danes v slikah predložili vse glavne faze »obračuna« s tem nečloveškim orožjem, orožjem, ki se ga mornarji celo bolj boje kakor podmornic in njihovih torpedov. Slike nam kažejo, kako nevtralizirajo mine na holandskem otoku Vlielandu.

Na prvi in drugi sliki vidimo, da mole iz min nekakšni prsti. Ti »prsti« so iz svinca, v vsakem od njih je pa steklena tuba, polna kromove kisline; tuba je navzven zavarovana s plutovino. Sleherni sunek, naj bo še tako neznan, upogne ta »prst«; tuba počne in kislina se razlije v vžigalnik, t. j. v nekakšen električen element: nastali električni tok steče po žici do druge tube, polne pokalnega živega srebra, in povzroči eksplozijo »trotila«.

Ce hočemo to strahotno orožje nevtralizirati, se moramo najprej odkrižati minskega vži-

Kaj so mine?

Kdor misli, da so vodne mine moderen izum, je v zmoti. Kajti že v 16. stoletju so imeli človekoljubno navado, spuščati plavajoče mine v ustje rek, da jih je tok zanesel v zalive, kjer so sovražne ladje iskale zavetja.

Vodna mina je naprava z zelo obilno količino razstreliva; to razstrelivo ima eksplodirati pod vodo. Mine so dvojne: plavajoče in zasidrane.

Plavajoče mine spusti sovražnik na takšnem mestu v morje, kjer je promet precej velik, ali jih pa kratko in malo vrže v vodo in prepušči morskim tokovom, da jih zanesejo tja, kjer bodo sovražniku v škodo.

Takšnih min ni moči kontrolirati, zato ne škodujejo samo nasprotniku in nevtralcem, ampak dostikrat tudi tistim, ki so jih položili; tako pride do veljave znani pregovor »Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade.«

Prav zato, ker te mine tudi nevtralcem ne prizanesó, so jih v Haagu 18. oktobra 1907. s posebno konvencijo prepovedali. To konvencijo so podpisale vse pomorske države z Nemčijo vred.

Nasprotje plavajočim so zasidrane mine, tudi blokadne imenovane. Kadar je bilo v normalnih vojnah govora o minah, so imeli zvečine le-te v mislih. Te mine tvorijo tako imenovana minska polja, t. j. kopico min, ki jim je namen, v določenih predelih docela onemogočiti morski promet. (Zato se tudi imenujejo blokadne mine.)

Te mine ne ohranijo svoje eksplozivnosti neskončno dolgo. Vsaj sme le je ne bi. Mednarodne konvencije namreč določajo, da se morajo blokadne mine po določenem času same od sebe »nevtralizirati«; morale bi se po toliko in toliko dneh potopiti in postati docela neškodljive, ko bi jih morje spet vrglo na površje.

Na žalost se seveda teh konvencij vsi ne drže, in zato terjajo morske mine toliko nedolžnih žrtev.

Tretja vrsta min, tista ki zadnje tedne največ o njih pišejo in govorijo, so tako imenovane magnetne mine. Tudi te mine niso novost, saj so jih poznali že v svetovni vojni. Načelo teh min je, da eksplodirajo brez dotika z ladjo; zadošča torej, da se ladja približa mini na določeno razdaljo.

Takšne mine rabijo Nemci na angleških vzhodnih obalah. Tudi te mine so po mednarodnem pravu prepovedane, ker ne delajo razločka med sovražnikom, prijateljem in nevtralcem.

galnika — če ga že ni odtrgala železna vrv, ki je mina z njo zasidrana na morskem dnu. Najprej odvijne strokovnjak z izvijačem vse »prste«, tako da mino lahko brez nevarnosti obrne kakor hoče. Nato potegne iz mine okov vžigalnika in pusti, da izteče morska voda, ki je utegnula z vnicanjem prodreti v mino. Potlej vzame vsaj tri metre dolgo vžigalno vrvco, pričvrsti njen konec za kos »trotila«, in vrvco zažge. Vrvca bo dogorela v šestih minutah, v tem času je pa vojak lahko vsaj 300 m daleč od mine, tako da se mu ni bati eksplozije.

Zdaj si pa oglejte še slike!

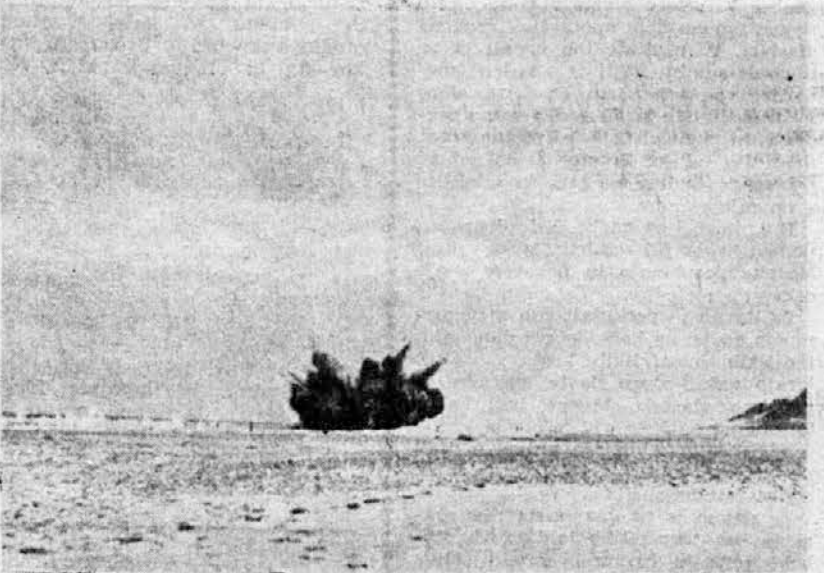
Tekst in slike po parškem obzorniku »Vuc«

6. Dobršen del tolikanj nevarnega demontiranja je hvala Bogu končan. Naboj je takisto že zunaj mine in bo vsak čas docela odrezan od nje.

7. Nenavadna vprega, še nenavdaljši tovor: s tovrnim avtom vlečejo »nevtralizirano«, a še zmerom nevarno mino po peščini daleč proč od človeških naselbin, da ne bo eksplozija nikomur škode prizadejala.

8. Mogočen oblak črnega dima: to je razen koscev stopljenega železa tako rekoč vse, kar je ostalo od blizu 1 m³ velike kovinske kroglice.

9. Tale kos železa je vrglo celih 300 metrov daleč. Peščina je pokrita s sajamí, a kosci stopljenega železa leže razmetani po 100 metrov daleč od mesta eksplozije. Vsaj ta mina ne bo terjala človeških žrtev!

O Finski

Kakor mnogo drugih evropskih narodov spadajo tudi Fini v družino starih narodov, čeprav imajo relativno mlado državo.

Prvič so v zgodovini igrali važnejšo vlogo okrog leta 1154., ko so v Finsko vdrla Švedi s svojo križarsko vojsko, da bi pokristjanili poganske Fince. Potlej so Švedi vladali Fincem več stoletij, vse do tlej, dokler vojne z Rusijo niso spremenile razmerja sil na evropskem severu.

Od leta 1894. je vladal Finski ruski car Nikolaj II. Finska se je osvobodila šele leta 1917., po vkorakanju bele garde maršala Mannerheima v Helsinkih. Leta 1920. so finski svobodo mednarodno priznali in pakt o tem so podpisali v Tartu in Estonskem.

Največji napredek finske književnosti so zaznamenovali pred kakšnimi sto leti, ko je Elias Lenrot napisal Kalevalo (1835), zbirko starih pesmi in legend.

Agrarna reforma iz leta 1918. je dala skoraj 200.000 novih posestev, ki jih je danes na vsem Finskem okrog 300 tisoč, nasproti 125.000 iz leta 1910. Od tistih dob Finska ni več odvisna od ruskega žitnega tržišča.

Finska je najbolj točen dolžnik: leta 1933. je bila dolžna 2957 milijonov, leta 1938. pa samo še 811 milijonov.

Na Finskem boste našli najčistejša mesta na svetu in zanimivo arhitekturo. (Lidéve Neviny, Brno)

Ultrazvok - novo zdravilo

Ultrazvok je nekaj drugega kakor ultravijolični žarki; ti so nevidni, ultrazvok je neslišen in je sestavljen, prav tako kakor ultravijolični žarki, iz zelo kratkih valov, ki imajo nenavadno veliko število tresilajev.

Kakor ultravijolični žarki tudi ultrazvok učinkuje biološko; ta učinek pa utegne postati škodljiv, če je premočan. Če ga pa zmerno uporabljamo, povzroči intenzivnejši krvni obtok v organih, ki smo nanje namerili ultrazvok, podobno kakor pri obsevanju z žarki, samo s to razliko, da ultrazvok lažje osredotočimo na določeno mesto. Ultrazvok je dal odlične rezultate pri išljasi in njegov učinek na notranje organe je zelo močan. Prav tako uničuje tudi nekatere bakterije. (Hygieia, Čikago)

O vplivu godbe na živali

Vpliv godbe na živali so v starih časih precejvali. V starem Egiptu, Grčiji in Perziji so uživali svete živali vse udobnosti tega življenja in tudi godbo. Krotitelji živali v stari Grčiji so pri svojem delu uporabljali različna glasbila. V rezultate teh metod bi pa utegnili sumiti, kajti iz izkušenj modernega cirkusa vemo, da želve, slone in druge velike živali godba samo razdraži in vznemiri. Šele postopno se privadijo nanjo. Znano je, da mnogi psi začno čudno zavijati, ko zaslišijo zvonjenje zvonov.

Pri pticah ima godba čisto drugačen pomen kakor pri sesalcih. Mroge ptice človeka posnemajo in nekatere znajo celo peti melodije.

Ze davno so poskušali vplivati s pomočjo godbe na kače. Se pri današnjih indijskih in afriških krotiteljih kaže igrajo važno vlogo flavte, piščalke in podobna glasbila. Mrogo bolj kakor ti toni pa na kače vplivajo gibi krotiteljev, ker kače nimajo uhljev in tudi ne ušesnih odprtini. Zdi se, da kače godbe niti ne slišijo.

Ze davno je pa znano, da ribe reagirajo na tone. Riba lahko sliši globoke tone in če izgubi organ sluha, najbrže s pomočjo slušnega organa tipa na koži. (La Science et la Vie, Pariz)

Vitamin C in krompir

Vitamin C igra izredno važno vlogo v človeški prehrani, kajti če je v hrani dovolj tega vitamina, je človek odpornejši nasproti različnim nalezljivim in drugim boleznim. Imun za davico, škriatinko in podobne bolezni je samo tisti človek, ki uživa dovolj vitamina C. Zato je kajpak velikega pomena, da naš jedilnik vsebuje toliko vitamina C, kolikor ga potrebujemo za borbo proti okuženju.

Zadnji čas delajo poskuse zlasti s krompirjem, ki ga danes vse bolj pogosto jedo ne samo revni temveč tudi socialno močnejši sloji prebivalstva po vsem svetu. Ugotovili so, da je v krompirju dosti vitamina C. Količina vitamina v krompirju je pa odvisna od vrste krompirja in od njegove starosti. Največ vitamina C je v krompirju, ki je komaj izkopljen, a popolnoma zrel. Poleti ima krompir zelo malo vitamina C. Pri kuhanju se vitamin precej izgubi. Zato je treba krompir pripraviti na kakšen drug način. Ker ima pa svež krompir štirikrat več vitamina kakor pa krompir, ki je prezimljen, je priporočljivo, da je zlasti pogostejše na mizi v jeseni. S pogostim uživanjem krompirja, posebno če ni pražen, si organizem dosti opomore posebno v času jesenskega deževja, ko je izpostavljen prehladu. To je posebno važno za prebivalce velikih mest, ki laže podležejo okuženju kakor pa ljudje na deželi. (Die Ernährung, Berlin)

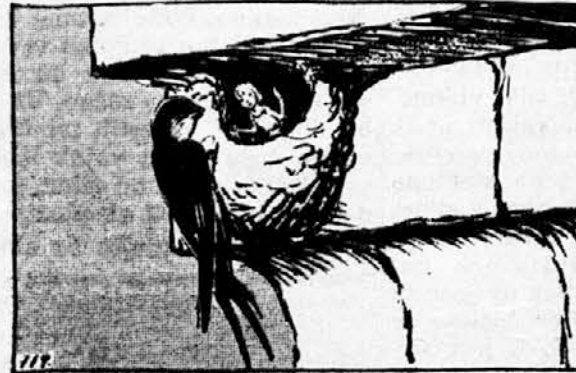
V kraljestvu palčkov

25

Toda lastovica je letela še dalje in povsod je bilo vse

lepše in lepše. Med najlepšim zelenim drevjem ob sinjem jezeru je stal snežnobeli marmornat grad še iz starih časov. Trta se je ovijala okoli visokega

stebrovja; in prav na vrhu je bilo vse polno lastovičjih gnezdec, in v enem izmed njih je prebivala lastovica, ki je nosila Palčico na svojih krilih.

»Tule je moja hišica,« je dejala lastovica. »Nu, zdaj si pa izberi eno izmed najkrajših cvetk, ki tam spodaj cveto, pa te odnesem k njej, in dobro ti

bo, da bi si boljše ne mogla želela.« »Prekrasno!« je vzkliknila Palčica in plosnila s svojima majhna ročicama.

Tam je ležal velik, bel marmornat stebel, ki se je bil prelomil in se prelomil na tri kose, a vmes so cvetele najlepše velike bele cvetke.

Lastovka se je spustila k tlom in odložila Palčico na velikem listu. Toda kako se je začudila! Sredi cveta je sedel majhen možič, tako bel in prozoren, kakor da bi bil ves steklen. Na

glavi je imel najnežnejšo zlato krono, ki si jo morete misliti, ob ramenih so se mu bleščale prelestne svetle perutničke — in nič večji ni bil kakor Palčica.

Bil je cvetkin angel. V vsakem cvetu je prebival takšen majhen možič, ali je domovala takšna punčka, toda ta je bil kralj nad vsemi. Bil je tudi najlepši.

26

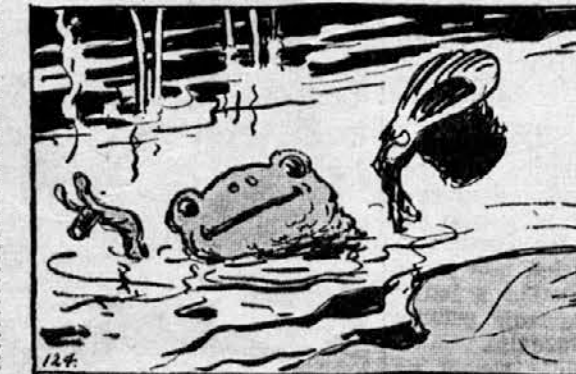
»Ljubi Bog, kako je lep!« je Palčica prišepnila lastovici. Mali princ se je lastovice na moč prestrašil, zakaj bila je orjaška ptica v primeri z njim, ki je bil tako majcen in nežen. Ko je pa

uzrl Palčico, je bil od vsega srca vesel, zakaj bila je najlepše dekletce, kar jih je kdaj videl.

Zato si je snel zlato krono z glave in je okrasil njeno glavo z njo.

Potlej jo je vprašal, kako ji je ime in ali bi mu ne hotela postati žena, zakaj potem bi po-

stala kraljica nad vsemi cvetlicami.

O, da, ta je bil vse drugačen fant kakor zabin sin in krt v

svojem črnem kožuščku. To si je Palčica morala priznati.

DALJE PRIHODNJC

Ameriški otrok

Vzgoji otrok posvečajo v Združenih državah posebno pažnjo. Ves vzgojni sistem mladih Američanov je prežet s prepričanjem, da je treba otroka čim manj je mogoče grajati ali kaznovati, temveč da se mu vcepilajo plemeniti nameni z olepševanjem stvarnosti. Pri tem streme za tem, da bi dali otroku čim večjo svobodo.

Ameriški otrok pozna le malo omejitev. Ameriški deček gre lahko, kamor hoče. Mestne ulice in parki mu dajo vse, kar potrebuje za osvežitev in zabavo. V javnih kopališčih uživa vse udobnosti in nihče nima pravice, da bi ga opominjal ali kaznoval.

Če se eden izmed otrok izgubi na nepreglednih rewyorskkih ulicah, njegovi starši skoraj zanesljivo vedo, da jim ga bo pripeljal kakšen pešec ali stražnik.

Če bi doberhoten Evropec hotel pomiriti dečke, ki se pretepajo, bi doživel veliko razočaranje. Dečki se niti zmenili ne bi zanj, obsojali bi ga pa celo mirni Američani.

Ameriški otrok relativno malo joče. V indijanskih igrah, ki jih tako radi posnemajo, se pogosto potolčejo do krvi, toda nihče ne joče. Junaško prenašajo rane in bolečine.

Ameriški otroci so zelo zgovorni in odkriti v razgovoru s tujci. V družinah vlada med starši in otroki tovariško razmerje. Tudi v ameriških šolah uživajo otroci veliko svobodo, kar pripomore do razvoja odločnih in samostojnih značajev.

(Věda a Život, Praga)

Ne zametajte starih časopisov!

Razvoj tehnike in problem dobavljanja surovin, ki je postal posebno aktualen v avtarkičnih državah, primoranih, da iznajdejo zmerom nove surogate za manjkajoče surovine, sta v svoj prvi načrt sprejela tudi racionalno izkoriščanje odpadkov vseh mogočih vrst.

To v veliki meri velja tudi za časopise. Poprej časopisov in časopisnega papirja niso vračali v proizvodni postopek. Časopisni papir je kratko in malo propadal. Časopise danes ljudje berejo bolj ko kdaj koli poprej in papir zavržejo. Koliko dragocenega materiala je s tem uničenega, ve le malo kdo. Kljub temu je pa toliko možnosti za uporabo časopisnega papirja tudi potem, ko so podlistek ali športne vesti že prebrane.

Časopis pred vsem dobro služi v gospodinjstvu za čiščenje oken, za kurjenje, za vložke mokrih čevljev, čepic in klobukov, da jim ohranite obliko. S pridom ga pa utegnemo uporabiti tudi za predale in omare, kjer hkrati služi kot razkuževalno sredstvo. V borbi proti molcem ni nič boljšega in nič cenejšega od časopisnega papirja. To bi vedela povedati marsikatera gospodinja, ki je samo po zaslugi časopisnega papirja ohranila svoje preproge nedotaknjene.

Časopis je tudi dobro sredstvo proti mrazu, ker obdrži toploto. Naposled ga daries uporabljajo tudi kot neke vrste gradbeni material.

(Je sais tout, Pariz)

Žepna ura

Malo je ljudi, ki bi vedeli, da je žepna ura pravo čudo precizne mehanike. Dobra žepna ura je sestavljena iz 150 delov, natančna ura pa celo iz 175. Za izdelavo teh delov je potrebno 1600 različnih delavnic, stroji pa, ki jih izdelujejo, se dajo mikroskopsko urediti na tisoči del milimetra. Klavirce, ki je poleg prožnega peresa najvažnejši sestavni del ure, napravi vsak dan 432.000 obratov in pot 25 kilometrov. Večina delov je iz nikla in jekla. Nekateri delci so tako majhni, da bi jih deset tisoč lahko spravili v en sam naprstnik.

Ko uro sestavimo, pride v preizkuševalni oddelk, kjer ostane kakšne tri tedne. Delavke, ki so zaposlene v tem oddelku, se morajo učiti skoraj tri leta, zato so pa potlej najbolj plačane moči v vsej tovarni. Danes jim pomagajo kajpak že tudi zelo natančni stroji, glavno delo morajo pa še kljub temu opraviti ljudje.

(Neue Zürcher Zeitung)

Reklama in televizija

Ravnatelj ameriškega društva za televizijo, P. Baker je imel pred kratkim v Londonu predavanje o neomejenih možnostih reklame s pomočjo televizije. Prepričan je namreč, da bo televizija v temeljih spremenila način trgovanja in prodaje. Po zaslugi televizijskih oddaj bodo odjemalci blaga, ki ga bodo hoteli kupiti, videli neposredno in ga bodo telefonično naročili. Baker meni, da bodo v bodoče na ta način kupovali posebno avtomobile, ženske obleke, in razne predmete za gospodinjstvo. Društvo za televizijo bo organiziralo posebne kuharske tečaje, kjer bo kuharica ne samo slišala, temveč tudi videla, kako se kuha.

Kajpak je pa še vse to vprašanje bodičnosti. Kajti najcenejši televizijski prejemnik stane danes v Ameriki 200 dolarjev. To je pa vsota, ki je visoka tudi za povprečnega ameriškega državljanca. (Listener, London)

5. nadaljevanje

»Saj je nesmiselno, da me tako na veliko zaslišujete.« je zagrizeno odgovorila. »Tudi brez te dolge pridige bi vam bila povedala, kar vem. Bilo je tako: Sedela sem pri osatru in bila s prijateljico kozarček vina, ko je vstopil neki neznanec. Slišala sem, ko je točaja vprašal, ali ve, kje stanuje Mrs. Wardova. In kar sem jo poznala, sem stopila k njemu. Rekla sem mu, da vem kje stanuje, saj sem si bila poleg nje najela sobo. Povabil me je, naj stopim malo vstran, pa me je koj vprašal, ali je Wardova zelo revna, ali zahaja kaj v družbo, in tako dalje. Povedala sem mu, kar sem vedela. Plačal je vse, kar sem pojedla in popila. Potem je sedel za drugo mizo in je menda premišljeval o vsem, kar sem mu bila povedala. Malo pred policijsko uro je prišel spet k meni. Rekel mi je: Vi imate torej pri Judkinovi sobo, ki meji na sobo Mrs. Wardove. Ali bi me ne mogli vzeti s seboj? — »Zakaj ne!« sem mu odgovorila, pa sva odšla. Ko sva prišla do stanovanja, sem mu morala pokazati vrata njene sobe. V moji sobi se je jel potlej ves razburjen sprehajati gor in dol. Naposled je dejal: Rad bi ostal tukajle nekaj časa sam. Ali mi hočete za dvajset šilingov prepustiti svojo sobo za to noč? Saj si lahko poiščete drugod prenočišče. — Sprejela sem njegovo ponudbo in vzela denar. Od takrat tistega moža nisem nikoli več videla.

»Ali nam ga lahko opišete?«

»Že, toda v korist vam ne bo, zakaj mož je imel prilepene plave brke in plavo lasuljo. Obleden je bil na moč čudno, prepričana sem pa, da je bil res gospod. To sem že po njegovih belih rokah spoznala.«

»Ali nam lahko opišete njegovo obleko? Morda nas to pripelje na pravo sled,« je predsednik bodreče menil.

»Imel je dolg temnosinji plašč, ves zamaščen in raztrgan, na glavi je pa imel star pomečkan klobuk. Okoli vratu je imel zavezan prav umazan žepni robec.«

»Ali ga prej še nikoli niste videli v sosesčini?«

»Prisegla bi, da ga nisem.«

»Prav, dovolj je.«

Betsy Orrinova, ki je polagoma zbrala spet ves svoj pogum, je veselo prikimala in odšla iz sobe.

Še več prič so zaslišali, toda nobena ni povedala nič novega in posebnega. Potlej je pokazal predsednik vsakomur posebej bodalo, ki je od njega pokojnica našla smrt. Zanimanje porotnikov, ki je prej že po malem plahnelo, je spet oživilo, ko so uzrli morilsko orožje. Rezilo je bilo iz najfinjšega damščanskega jekla, ročaj je bil pa na moč imenitno rezljan. Porotniki so drug drugemu jemali čudno oblikovano bodalo iz roke in ga občudovali.

»To bodalo bo prav gotovo važna opora,« je menil predsednik. »Zdi se, da je ukradeno.«

Porotniki so se umaknili na kratek posvet, in brž nato so razglasili in zapisali sodbo: »Obtožba zoper eno ali več oseb zaradi premišljene umora.«

Nekaj ur pozneje je bil popis domnevnega morilca že nabit na vseh londonskih stražnicah. Zvečer so detektivs s popisom v žepu že pregledovali vse vlake, ki so privozili v pristanišče. Prav tako so do poslednjega kotička pretaknili vse ladje, preden so odplule iz pristanišča. Ves Scotland Yard je bil na nogah, da iztakne moža z dolgim, sinjim plaščem.

9. POGlavJE

Obup

Polnoč je odbila. Lady Alcestonova je bila sama v sobi. Nasilje na vsem nizkem pletenem stolu je strmela v trpolče plamenčke dogorevajočih polen. Pošastno tiho in mirno je bilo vse krog nje. Naloga, velika naloga, ki se je je s strahom otepala, jo je še čakala. Toda morala je na delo. Obupno se je borila, da bi premagala svoj strah, toda ni se ji hotelo posrečiti.

MRTVA NEZNANKA

KRIMINALNI ROMAN * ANGLEŠKI NAPISAL E. PHILLIPS OPPENHEIM

V veliki hiši je bilo vse kakor izumrlo; vse tiho. Njen sin in služinčad, vse je že spalo, samo ona je še bedela. Malo pred eno uro se je iztrgala iz svoje brezčutnosti in prižgala lučko na bralni mizici. Potlej je segla po časniku in še enkrat prebrala poročilo o mrliškem ogledu v gostilni »Pri vzhajajočem soncu«.

Skoraj ves članek je znala že na pamet, toda ob eni točki jo je vselej iznova spreletela groza.

Odložila je list in je počasi vstala; prav takrat, ko je ura odbila eno. Hlastno se je ogrnila v temno, široko domačo obleko, zamenjala svoje elegantne čevljičke za mehke copate in vzela žepno svetilko iz predala. Strah in obup sta ji dala moč. Leta svojega življenja bi bila dala, da ji ni bilo treba zdaj tega storiti... Toda drugega izhoda ni bilo. Moralo se je zgoditi, še preden se bo rodilo jutro.

Predobro se je tega zavedala in le zavest, da se temu po nubenih cenah ne mora ogniti, ji je vili moči. Brž je stopila k vratom, prižgala žepno svetilko in odšla iz sobe.

Površna sobarica ni bila pošteno spustila rebrca v razkošni lordovi spalnici, in blede mesečina je v pramenih lila v sobo.

Grobna tišina je ležala v sobani, ko je lady vstopila. Pramen svetlobe je padal prav na mrtvečev obraz. Spretno roko so mu bile rano na vratu tako obvezale, da je skoraj opaziti ni bilo. Jutri bodo torej tega moža položili v družinsko grobnico k večnemu počitku...

Drhteča po vsem telesu in sapa loveč je velika gospa stopila k postelji. Medlo in pošastno je obsevala mesečina pokojnikov obraz, ves spačen od neznanskega smrtnega strahu. Zdelo se ji je, da ne bo mogla prenesti omamljajočega vonja cvetlic, ko je stopila tik k postelji. Trikrat se je sklonila nad mrtveca in stegnila roko, toda vsakikrat ji je pošel pogum. In vendar se bo moralo zgoditi! Jutri zjutraj bo že prepozno.

Z nadčloveškim naporom je zbrala poslednje moči in mu tipaje segla po roki navzgor. Da, zdaj je otipala, da, tu, prav tu! Njegova mrzla roka ji je zdrsnila izmed prstov in z lahkim šumom padla na blazino. Lady se je opotekla do stene in se naspol nezavestna oprljala.

Ko se je pa spet zbrala, ni več drhtela. Ves strah — se je zdelo — je bil izginil, in brez obotavljanja je prišla pokojnikovo roko in odvihala rokav. Z odločnim gibom je snela z nadlehtja zlato zapestnico. V vzdihom vidnega olajšanja jo je sknila v žep. Potlej jo je pa obšel divji strah, ko je zaslišala lahen glas. Bleda pokojnikova roka je ležala še razkrita med kopico dehtelih cvetlic na snežnobeli rjuhi. Kri ji je zledenela v žilah in kolena so ji klecnila, zakaj s hodnika je zaslišala korake, ki so se čedalje bolj bližali. Zdaj se je korak ustavil pred vrati. Srce ji je nečloveško utripalo in zdelo se ji je, da jo bo zdaj, zdaj zapustila zavest. S široko razprtimi očmi je strmela proti vratom. Kljuka se je počasi udajala, in neka velika postava je stopila v sobo. Ko je spoznala svojo sinajo, je kar mislila, da bo zblaznela. Zdajci se ji je zazdelo vse doživljaje le strašen sen: s cvetlicami okrašena postelja, medla mesečina, blede mrtvečeva roka, vprašujoče oči njenega sina...

»Mati, ti tu! Kaj se je zgodilo, kaj si storila?«

»Miru nisem našla,« je sunkovito in z naporom izdavila. »Prišla sem, da ga še poslednjič vidim...«

Pokazal je na razgaljeno roko in predirljivo pogledal mater. Ka-

ko strašno je bilo, da mu tega pogleda ni mogla odkrito vrniti!

»Povedala ti bom — precej! Toda zdaj, ta hip, me nikar ne vprašuj. Tako slaba in strta sem.«

Z drhtečimi prsti je zavihala rokav, uredila cvetlice in poravnala rjuho. Potlej se je nekam s strahom ozrla. Sin je stal tik nje, nestrpo čakaje, da bo končala. Sin, da, njen sin je stal vprašujoč pred njo. Le kako mu bo odgovorila na vsa njegova vprašanja? Kaj naj mu poreče? Nekaj, kar koli že, samo resnice ne...

»Tu ne vzdržim več. Prosim te, spremi me v mojo sobo.«

Skoraj z vso težo se je uprla ob njegovo roko, ko sta stopila na hodnik.

»Neumno, neodpušljivo je, da sem šla k njemu,« je dahnila.

Sin jo je pogledal.

»Ali si imela kakšen poseben namen?«

Poskusiti je torej hotel, da bi ji izvalil skrivnost. On, miren, močan in samozavesten mož, se je hotel boriti z njo. Kako se mu bo le

ma? Saj sem ti vendar sin — in on je bil moj oče prav tako gotovo, kakor je bil tvoj mož. Ne bom miroval, preden ne razvozlam uganke, ki obdaja očetovo smrt. Zaklel sem se! Ali mar ne čutiš tudi ti tako, kakor čutim jaz? Prav za prav bi moralo tako biti. Pomagajva si drug drugemu. Saj menda ti isti cilj zasleduješ!«

Obmolnil je, čakaje na materin odgovor, toda ona se ni zganila. Sprva je mislil, da joče, ko ji je pa pogledal v oči, je opazil, da ji oči gorijo brez solza.

»Mati,« je vsiljiveje poprosil, »strašno mi je pri duši, ker je očetov umor še nepojasnjen. Zakaj, ne morem se iznebiti misli, da ti o tem nekaj veš, pa ne maraš spregovoriti. Ne zameri, da sem ti to priznal. Povej mi vendar, kaj naj pomenita Neillsonov skrivnostni beg in tvoje čudno vedenje! Zakaj mi ne poveš resnice, zakaj mi ne pomoreš, da bi razčistil to skrivnost? Saj vendar ne moreš želeči, da bi ostal morilec nezakovan?«

»Morda bi bilo bolje,« je šepetaje odgovorila. »Ali mar dvomiš, da bo sam Bog kaznoval zločinca?«

»Mati, božji milini meljejo zame prepočas. Ne bom in ne bom našel miru, preden ne bo umor kaznovan.«

Odskimala je.

»Ali se ti ni še nikoli zdelo pametneje, da bi ostala ta skrivnost nepojasnjena in bi je ne raztrobili vsemu svetu?« je mati trudno vprašala.

Saj vendar ne bo ves svet izvedel skrivnosti, ako jo meni izdaš. Naj bo kakor koli, tvoj sin sem in imam vso pravico, da izvem čisto resnico. Ako hočem očetovo smrt maščevati, moram vedeti vse.«

Odločno mu je pogledala v oči. Prej ali slej bo morala vendar z besedo na dan! Ali ni torej bolje, če se odloči kar zdaj?

»Iz mojih ust ne boš nikoli ničesar izvedel,« je tiho odvrnila, in v njenem glasu je bilo toliko odločnosti, da je sin osupnil.

Začuden jo je pogledal.

»Ali je to res tvoja poslednja beseda? Torej mi nočeš povedati? Zdi se, da veš, kako bi lahko prijel morilca, pa molčiš. Ali je tako?«

»Da, Bernard, Ako bi zdaj, v tem trenutku uzrla pred seboj morilca, bi ga ne izdala, temveč bi pustila, da neovirano pobegne. In prepričana sem, da bi tudi tvoj oče tako mislil, ako bi mogel izraziti svoje mnenje.«

Sinove ustnice so od razburjenja drhtele. Materine besede, ki so se mu zdele le znamenje slabosti in šibotne, so mu dražile zavre. Nauk, da je treba svojim sovražnikom velikodušno odpustiti, mu ni nikoli segel do srca. Zaradi materinega nazora bi ne mogel nikoli zavreči svoje trdne odločitve.

»Ali mi hočeš potlej vsaj odkrito povedati, kaj si prej počela v očetovi sobi? Tega pojasnila mi menda ne boš odrekla. Vedeti hočem!«

»Ne, ne morem ti povedati.«

Ko ji je obrnil hrbet in se napotil k vratom, je s trudnimi in žalostnimi očmi zrla za njim. Bil je njen sin edinec, in rada ga je imela. Prepričana je bila, da je ne bo zapustil.

»Bernard,« je vzkliknila, »menda ne nameravaš oditi, ne da bi mi želel lahko noč?«

»Lahko noč, mati!« je ledeno-hladno odvrnil, ne da bi se bil ozrl.

Solze, ki ji tako dolgo niso hotele privreti na dan, so naposled vendar sprostile napetost njenih živcev. Vrgla se je na posteljo in

krčevito jokala. Čez nekaj časa je nemirno zaspala.

Ko se je budilo mračno jutro, jo je zbudil cestni ropot. Vstala je in začela nemirno hoditi po sobi gor in dol. Zdaj pa zdaj je obstala in si pritiskala dlani na razbeljene oči in čelo. Ali je mar že kdaj kakšna žena pretrpela toliko strasnih muk kakor ona? Izgubila je bila moža — in zdaj se ji bo od-tujil še sin. Zakaj, nikoli bi mu ne mogla odgovoriti na njegova vprašanja. Jezen in razburjen je bil odšel od nje, čeprav se je nazvven brzdal. Pusta in brez tolažbe se ji je zazdelo njena bodočnost. Sin, sin jo sumnič — si je dejala — toda sam Bog vedi, česa? Ni si upala misli razpusti do konca. Ali se ne bori mar tako obupno in trdovratno tudi zaradi njega? In vendar mu ne sme priznati, zakaj je ostala tako zakrknjena, in zakaj je boljše, tisočkrat boljše, da očetov morilec ulde kazni. Da gre strašna tragedija v pozabljeno je in ne razgalijo vsej vesoljni javnosti. Joj, usoda, ki jo zasleduje, je neusmiljena in kruta.

Hiša je polagoma oživila. S strahom je pomislila lady Alcestonova, da ji bo sobarica kmalu prinesla čaj. Dekle ne sme po nobeni ceni ničesar opaziti, da ne bo nepotrebnega klepetanja. Zato se je kar, brž slekla in spet legla v posteljo.

Ko je kakšne pol ure pozneje francoska sobarica — skoraj neslišno stopila v sobo in ji prinesla čaj, se je dekle prestrašilo vročnega leska v gospodaričinih očeh.

»Joj, mylady, ali ste bolni?« je vsa obupana kriknila. »Zdi se, da ste na moč bolni! Ali mar niste mogli spati? Joj, kako strašno! Neizmerno mi je žal, mylady.«

Lady Alcestonova je vzela pladenj s čajem in ni odgovorila.

»Tudi mi nismo mogli kaj prida počivati,« je Marie po tihem nadaljevala in se je s strahom ozrla krog sebe. »Jaz, na primer, sploh nisem mogla zatisniti očesa. Nisem in nisem mogla. Ali niste ničesar slišali, mylady? Čudni glasovi...«

Lady Alcestonova je odložila pladenj, zakaj ni se mogla več obvladovati.

»Ne, ničesar nisem slišala,« je s trudem dejala.

»Tako čudni glasovi so se razlegali po hiši,« je spet povzela Marie. »Tudi drugi so slišali. Tako sem se bala, da sem si kar odejo potegnila čez glavo. Strašna, strašna je bila ta noč.«

Lady Alcestonova se je obrnila v steno in zaprla oči.

»Kar zagnite zavese na postelji, Marie. Poskusila bom, da še kakšni dve urici zaspiam.«

»Da, da, Koj! To bi bilo res imenitno!« je vsa srečna menila sobarica in pohitela, da izvrši gospodaričin ukaz.

Lady Alcestonova je bila zdaj vsaj varna bleščeče dnevne svetlobe in vprašujočih dekletovih pogledov.

»Od kod ste slišali glasove? Upajmo, da ni bilo vlomilcev v hišo.«

»Slišali smo korake in tudi tiho gorjenje. Z dolgega hodnika, neke blizu sobe, kjer počiva ubogi lord na mrtvaškem odru. Thomas je davi že vse preiskal, pa ni mogel ničesar najti. Pa tudi izginilo ni nič. Prepričani smo bili, da je mylady vse slišala in nam bo pozvolila...«

Minilo je nekaj minut, preden je lady spregovorila.

»Neumna, neumna! To ste si le domišljali. Vso noč sem prebedela, pa nisem ničesar slišala, najmanjšega šuma ne.«

Marie ni bila prepričana, zato je samo zmignila s rameni, ker ni upala povedati, kaj misli. Lady Alcestonova je opazila senco na zavesah in je nagubala čelo.

»Naj samo še slišim kakšno tako šibotnost, Marie, pa bom tistega, ki dela iz muhe slona, pri priči kaznovala z odpustom iz službe. Ali ste me razumeli?«

Marie je na moč osupnila, vendar je bila vse predobro vzgojena, da bi bila začudenje kakor koli že pokazala.

Gospod Subito ...

... preizkuša plinsko masko

Vohunske avanture kapitana Rintelena

v letih 1914-1917

Iz spominov takratnega šefa nemškega vohunstva

6. nadaljevanje

Naročil sem Weiserju, naj še za isti večer skliče vse častnike, mornarje in Irc, obveščene o naši stvari.

Kakršen koli naj bi že bil uspeh naših priprav, bili smo pripravljeni izvesti jih do konca. Vsi, častniki, mornarji, pomočniki in navadni mornarji so mislili, da je treba v potrdilo, da je naš načrt pravilen, kar najhitreje preizkusiti učinek strahotnih „smotk“. V nas vseh je že kar gorela želja, da bi videli, kako se bo naš trud obrestoval.

Najbolj žalostno poglavje te zgodbe je vsekakor tisto, ki pove, da so ti ljudje, ki so res žrtvovali vse za svojo domovino, v plačilo za svoj pogum, doživeli kaj bridko razočaranje. Pogosto sem jim na sestankih zatrjeval, ne samo v imenu njihovih parniških družb, ampak tudi v imenu nemške vlade in nemške mornarice, da je njihovo početje častno in da store vse, kar store — za svojo domovino.

Kakšno je bilo pa njihovo resnično plačilo? Kakor hitro je bilo vojne konec, so vse te ljudi — med njimi je bilo tudi mnogo družinskih očetov, ki so morali lep čas preživeti v internaciji — pogladi domov, jih prepustili samim sebi in jim vzeli sleherni možnost zaslužka. Pri tem so imeli prste vmes nekateri ravnatelji parniških družb — vojno so seveda previdno preživeli v zaledju — ki so se hoteli s tem svojim dejanjem priklopiti Ameriki, tisti Ameriki, ki pač vse drugače ceni pogum in žrtve svojih sinov!

Ure, ki sem jih preživel na ladji „Friderik Veliki“, so bile zame ure miru in počitka. Ta ladja je bila kakor oaza v puščavi mojih zlih slutenj; doma sem se vsak dan in vsako noč tresel, da bodo na lepem potrkali na moja vrata isti stražniki, ki jih je newyorška policija izučila nalašč za vohanje in odkrivanje tujih agentov, ki bi utegnili kakor koli škodovati zaveznikom. Šele pozneje sem izvedel, da me je pred tem nezačuden obiskom obvarovalo predvsem znanje z Bonifacem in Weiserjem, z vsemi tistimi ameriški državljani, ki so mi prostovoljno pomagali in tako speljali policijo na led.

Kljub Bonifaciovim svarilom, da gomo prej ali slej prišli navzkriž z ameriškim zakonikom, smo delali dalje. Prišel je čas, ko naj bi naše „smotke“ pokazale svojo učinkovitost. Neko noč sem, sloneč na ograji palube „Friderika Velikega“, opazoval pristanišče. Ob velikih in manjših pomolih so se pozibavale ladje, luči na njih so nemirno trolele in plesale po vodi. Te ladje so

čakale na dragoceni tovor, na orožje in razstrelivo. Teda mi je ščila v glavo srečna misel: iti moramo do korenin vsega zla. Zakaj ne bi najprej poskusili razstreliti pomole, ki ob njih pristajajo vse te preklete ladje?...

Iz misli se je rodila želja, iz želje zapoved, ki sem jo dal svojim sodelavcem. Naša dolžnost je bila, preiskati in izvoziti vse tiste pomole, kjer so pristajale ladje zaveznikov. Skovali smo načrt. Odpeljal sem se z nekaj svojimi najboljšimi pomočniki v New-Jersey. Zvečer, ko je legel mrak, se nam je posrečilo, da smo se ukradli v pristanišče. Bilo je več velikih pomolov. Najvažnejši med njimi je bil pomol „Black Tom“ („Crni Tom“).

Ob „Blacku Tomu“ je pristajala večina zaveznških ladij. Dobro sem si ogledal ta pomol. Bil je nekako čudno oblikovan, prav kakor tilnik in glava ogromnega velkana, od tod najbrže tudi njegovo ime. Nisem se mogel odločiti, da bi bilo prav potrebno pošteno udariti po glavi tega „Toma“. Zgodilo bi se lahko kakšen miren poletni večer. Ob pomolu nas bi čakal motorni čoln, da bi kar najhitreje zdrsnili po prostrani gladini Hudsona v črno roč. Nobenega človeškega življenja ne bi tvegali in nihče nas ne bi mogel opaziti...

Dobro leto dni pozneje, ko sem bil že interniran kot vojni ujetnik v „Dorington-Hallu“, so mi neko vroče poletno jutro oči obstale na debelem napisu v „Timesu“:

EKSPLOZIJA „BLACKA TOMA“, GLAVNEGA POMOLA ZA ZAVEZNIŠKE LADJE — DELO SOVRAZNIH AGENTOV

Le predobro sem vedel, kakšen je bil vzrok te strahotne eksplozije, kdo ga je zasnoval in kdo izvršil...

Potopitev »Lusitanie«

Krožiti so pričele govorice, da potniški parnik „Lusitania“ prevaža orožje in strelivo. Neki večer mi je eden naših najbolj zanesljivih častnikov zapopal prav neverjetno in mučno zgodbo v zvezi s to ladjo.

„Lusitanija“ so že dolgo imeli na sumu, da skriva v vrečah moke, v zabojih in med drugim tovorom orožje in strelivo. Nekateri so celo vedeli povedati, da sta na mostiču skrita dva topa velikega kalibra, ki bi v morebitni nevarnosti branila tovor, ljudi in posadko.

Da bi se prepričal, koliko je resnice na teh govoricah, je kapitan Boy-Ed

najel nekega možaka, po imenu Stahl; ta naj bi dognal, ali „Lusitania“ res vozi orožje in strelivo. Stahl se je splazil neko noč na ladjo in jo preiskoval na vseh koncih. Vrnil se je k Boy-Edu in mu izjavil, da je opazil, kako sta dva topa skrita pod grmado razne robe. Kapitan Boy-Ed ga je zaprisegel, potem je pa jadorno odhitel k vladni Zdrženih držav in zahteval, naj „Lusitanija“ kot vojno ladjo internirajo. Vlada je takoj odredila natančno preiskavo, a žal ni nihče odkril kakšnega orožja. Stahl je tedaj ves skrajno priziral, da je po krivem prisegel, samo da bi dobil nagrado dva tisoč dolarjev. Denar je bil sicer res dobil, a zaradi krive prisege je šel za dve leti sedet.

Takšna je bila najnovejša blamaža našega poslanika v prestolnici Zdrženih držav.

Opazil sem, da ima častnik, ki mi je pripovedoval to zgodbo, obvezano desnico v zapetju in dlani. Na vprašanje, kaj se mu je zgodilo, mi je povedal, da se je pred kratkim v mraku peljal čez Hudson v motornem čolnu z nekaj našimi „smotkami“ v vsakem žepu. Držal je desnico v žepu. Na lepem je začutil na roki jedko bolečino; ena izmed „smotk“ se je bila prežegodaj vnela. Bil je toliko prisoben, da je zgrabil vražjo smotko in jo zalučal, kolikor je mogel daleč v morje. Na srečo ni tega nihče opazil. Častniku je pa hudo ranilo roko, koža je kar visela z nje. Moral se je takoj nato odpeljati k zdravniku.

Počasi so pričlenjali naši načrti dobivati trdnjšo obliko. Neko popoldne, bilo je v začetku maja 1915 — to je bil dogodek! — smo potopili „Lusitanijo“. Na žalost se pa ni vse tako zgodilo, kakor smo si predstavljali. Mislili smo, da se bo tako dobro grajena ladja potapljala vsaj uro ali dve in da se bodo mogli vsi potniki rešiti. Zaradi neke notranje eksplozije se je pa ladja silno hitro potopila. Nesreča je kajpak terjala mnogo človeških življenj. Vprašanje je, ali morda „Lusitania“ le ni vozila med drugo robo tudi eksplozivnih snovi, in ali jih niso morda ameriški carinarji hoté preiziti...

Imel sem dovolj vzrokov, da sem se odločil, za nekaj časa umakniti se v ozadje. Potopitev „Lusitanije“ bi utegnila popolnoma spremeniti ugodno „ozračje“ v New Yorku, posebno v mornariških krogih, kjer so že krožile razne govorice. Nekaj je bilo nelagodnosti: Mr. Bryan, takratni državni tajnik, je odstopil, ker se njegovo politično naziranje ni ujemalo z mnenjem njegovega predstojnika. Mr. Bryan je predlagal, naj bi Amerika prepovedala izvoz orožja in streliva, potem bosta

tudi sabotaža in torpediranje nemških podmornic prenehali.

Ze sem se veselil, da se bom otresel svojega uničevalnega dela. Dobro sem se zavedal, da lahko še tako majhna iskrica v nekaterih okoliščinah sproži kar največje in najbolj neprijetne posledice. Zaman je bilo moje veselje. Mr. Bryan je moral odstopiti, nikomur drugemu pa še na misel ni prišlo, da bi vlada prepovedala izvoz orožja. Tako so me okoliščine same prisilile, da sem nadaljeval svoje grozotno početje.

„Smotke“ upravičijo naše pričakovanje

Bil je že čas, da pošteno pritismo. Sestal sem se z Irci, ti so namreč poznali vse pristaniške delavce, ladijske kurjače, ladijske vajence in vse tiste delavce, ki se, kadar ni posebnega dela, potikajo po pristaniščih.

(Dalje prihodujič)

Radio Ljubljana

od 7. do 13. XII. 1939.

ČETRTEK, 7. DECEMBRA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Sramel - Štirje fantje 14.00: Poročila 18.00: Pester spored Radijskega orkestra 18.00: Slovensčina za Slovence 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Deset minut zabave 20.00: Samospevi 20.15: Reproduciran koncert simfonične glasbe. 22.00: Napovedi, poročila 22.15: V oddih igra Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

PETEK, 8. DECEMBRA

9.00: Jutrnji pozdrav 9.05: Poročila, napovedi 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve. 10.30: Verski govor 10.50: Praznični koncert 12.30: Poročila, napovedi 13.02: Godalni kvartet 14.00: Nastop orlok 17.00: Kmet. ura 17.30: Za dobro voljo igra Radijski orkester 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Vijolični koncert 20.45: Plošče 21.20: Samospevi 22.00: Napovedi, poročila 22.15: V oddih igra Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

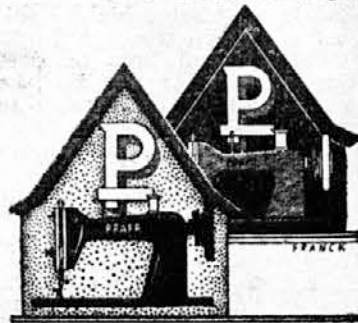
SOBOTA, 9. DECEMBRA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Plošče 14.00: Poročila 17.00: Otroška ura 17.50: Pregled sporeda 18.00: Za delopust igra Radijski orkester 18.40: Delovni tabor visokošolk v Halozah 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: O zunanji politiki 20.30: Pisan večer 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Za vesel konec tedna igra Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

NEDELJA, 10. DECEMBRA

8.00: Jutrnji pozdrav 8.05: Instrumentalni dueti 9.00: Napovedi, poročila 9.15: Plošče 9.45: Verski govor 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz stol.

V vsakem novem domu

PFAFF

Nakup katerega ne boste nikdar obžalovali in ki Vam bo v življenju vedno v veselje. — Obiščite našo specialno veletrgovino

IGN. VOK

Ljubljana, Tavčarjeva ul. 7

nice 11.15: Kvartet Fantje na vasi 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 17.00: Veselo popoldne za lovske družbe 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Plošče 20.30: Verdijev večer 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Plošče. Konec ob 23. uri.

PONEDELJEK, 11. DECEMBRA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 18.00: Zdravstvo mladostne dobe 18.20: Plošče 18.40: Blaž Potočnik (ob 140 letnici rojstva) 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Več manire — brez zamere 20.00: Plošče 20.30: Radijski orkester 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Citraški dueti. Konec ob 23. uri.

TOREK, 12. DECEMBRA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 11.00: Solška ura 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 18.00: Veseli zvoki. Poje dekliški zbor »Vigred« 18.40: Čudežnost stvarstva 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Deset minut zabave 20.00: Plošče 22.20: Scribe: Kozarec vode 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

SREDA, 13. DECEMBRA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Klavirski koncert 14.00: Poročila 18.00: Mladinska ura 18.40: O štajerskih gradovih 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Fotografiranje v naravnih barvah 20.00: Koncert zbora »Glasbene matice« 20.45: Plošče 21.15: Cimermanov kvartet 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Plošče. Konec ob 23. uri.

Plačajte naročnino!

MOŠKI

Pri spolni nesposobnosti. Pri spolni slabosti poskusite hormonske pilule

„HORMO-SEKS“

Obhajajo se v vseh lekarnah. — 30 pilul din 84.—, 100 pilul din 217.—, 300 pilul din 560.— Po pošti diskretno razpošilja

lekarna BAHOVEC
LJUBLJANA

Glavno skladišče: Farm. kem. laboratorij „VIS-VIT“, Zagreb, Langov trg 3. Ogl. reg. S. br. 5846-39

FR. P. ZAJEC

IZPRAŠAN OPTIK IN URAR

LJUBLJANA, sedaj Stritarjeva ul. 6 pri franciškanskem mostu

Vsakovrstna očala, daljnogled, lopomeri, karometri, hygrometri, dd. Vsega izbira ur, zlatnine in srebrnine. Samo kvaliteta optika. Cenik brezplačno

Ohleke, perilo, vetrni suknjiči, dežni plašči, trenčkoti in vsa praktična oblačila, nudi v največji izbi, nalceneje

Presker

Ljubljana, Sv. Petra c. 14

Premog-Koks-Drva

RESMAN LOJZE - Ljubljana

Cesta 29. oktobra (Rimska) št. 21

Telefon 33-53

Samopouk

knjigovodstva

in drugih trgovskih predmetov, tudi nemščine, po posebno ceneni in lahko razumljivi metodi. Javite svoj naslov in poklic. — Zahtevajte prospekt!

Ponudbe na:

Kočevar Ivo, Maribor
Cankarjeva 14

MALI OGLASI

OREHOVA JEDRCA
nova, sortiran cvetlični med in medicinsko dobite najceneje v

MEDARNI

Ljubljana, Židovska ul. 6. 48. T.

Primecna božična darila

ROBERT GOLI

ŠPECIALNA ZALOGA PLATNA, BELEGA IN PRALNEGA BLAGA

LJUBLJANA
SELENBURGOVA 3

ŠIVALNI STROJI

najnovejši letošnji modeli v največji izbiri napredaj po neverjetno nizkih cenah

NOVA TRGOVINA
TYRŠEVA (DUMPSKA) CESTA ŠTEV. 36

nasproti Gospodarske zveze

TRTA

Cepiljenke najplemenitejših vrst ter zatiče in korenike Kober 588, teleki 88, Riparia in Chasselas, vse zajamčeno čisto in prvovrstno, dobavljajo: Prvi jugoslavenski loznjaci, Daruvar. Zahtevajte cenike.

ČITAJTE!!!

CENE PREHRANE IN PIJAČE

Vsak dan in ob vsakem času: mleko, kava, čaj, golaž, vampi, jetrea, hrenovke, klobase itd. din 1.—, 2.—, 3.—, 4.—
Ocvrte in pečene piške, porecija din 6.50
KOŠILO — od 12. do 15. ure — se kuha dvakrat zakuhana juha, 2 prikuhi, goveje meso din 6.— do 8.— s pečenko din 10.— s pečenko in močnato din 12.—
VEČERJA v mnogovrstni, dnevno različni izbiri din 4.— do 8.—
Brezmesna hrana din 3.— do 5.—
Vsak petek:
kuhani sirovi štrukli din 3.—
morske ribe pore. din 3.—, 5.—, 10.—
idrijski žlikrofi din 4.—
SPREJEMAMO ABONENTE, ter

VAŽNO!!!

V sobotah in nedeljah:
domače krvavice s kisli zeljem 5.—
domače pečenice din 6.50
divjačina s cmoki din 8.—
Samo ob nedeljah:
krofi z nadevom din 2.—
Palačinke z marmelado kom. din 1.50
Orehova polica in razno domače pečivo din 1.—, 2.—
ter mnogovrstna druga jedila.
Prvovrstna domača in dalmatinska vina, liter din 10.—, 14.—
Pivo v sodčku in steklenicah.
Pristni domači jabolčnik, liter din 4.—
Expresna kava din 1.50
isti niso obvezni jemati pijač.

GOSTILNA PRI LOVCU

Ces ta 29. Oktobra (Rimska) št. 24, vogal Bleiweisove c. št. 2

